

Mas tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 - Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu - Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XIV./ŠTEVILKA 22

CELOVEC, DNE 30. MAJA 1962

CENA 2.- SILINGA

Nekaj šolske zgodovine

Sedanji zakon o osnovnem šolstvu naše narodne manjšine pomeni za manjšino krivico posebno v paragrafu 13, ki predvideva izrecno prijavo učencev za dvojezično šolo. Krivica obstoji v tem, da so stvaritelji tega zakona kršili osnovno vzgojno načelo glede materinščine in popolnoma prezrli dejstvo, da so koroški Slovenci že dolga desetletja prej prijavljali svoje otroke za pouk v slovenskem maternem jeziku, a jih je oblast dosledno zavračala. Evo nekaj naše šolske zgodovine:

1874: Tedanje osrednje društvo koroških Slovencev »Trdnjava« vložilo prošnjo na naučno ministrstvo za uvedbo slovenščine v ljudskih šolah in ponovi nato svojo prošnjo na deželni zbor. Uspeh: zavrnjeno.

1878: Sedemindeset slovenskih katehetrov vložilo prošnjo za slovenski pouk na osnovnih šolah in dostavlja, da otroci sicer ne morejo slediti verouku. Uspeh: zavrnjeno.

1879: Kriški škof dr. Wiery ponovi prošnjo, od katehetrov naslovljeno na deželni šolski svet, na cesarsko posvetno ministrstvo in podpre svojo vlogo z izkušnjami iz vizitacij. Uspeh: zavrnjeno.

1882: Občani iz št. Lenarta pri 7 studenih prosijo dunajsko poslansko zbornico za slovenski pouk svojih otrok. Uspeh: zavrnjeno.

1882: Krajevni šolski svet v Glinjah želi sporazumno s šolsko občino od dež. šolskega sveta slovenski pouk v osnovni šoli. Uspeh: zavrnjeno.

1882: Občina Rožek vložilo prošnjo na poslansko zbornico, istotako prosi za slovenske osnovne razrede šolska občina Kazažani prosijo še pri okrajnem šolskem svetu za večje upoštevanje slovenščine. Uspeh: zavrnjeno.

1882: Krajevni šolski svet v Šmihelu prosi skupno z občinskim odborom za uvedbo slovenščine v prvih štirih letih. Od dež. šolskega sveta pride odklonilna rešitev, nakar se pritoži na ministrstvo. Uspeh priziva: zavrnjeno.

1884: Krajevni šolski svet v Podgorjah želi v vlogi na beljaški okrajni šolski svet slovenski pouk z obligatno nemščino v višjih štirih razredih. Uspeh: zavrnjeno. In nato rekurz na dež. šolski svet za izidom: zavrnjeno!

1889: Krajevni šolski svet v Vogrčah in občinski svet na Blatu zaprosita za slovenščino pri deželnem šolskem svetu in rekurzirata nato pri cesarsko-kraljevskem ministru na Dunaju. V Celovcu zavrnjeno, rešitve od cesarskega ministra še do danes ni.

1887: Krajevna šolska sveta Ledince in Podgorje vložita skupno v občino št. Jakob na dež. šolski svet vlogo za slovenski elementarni pouk. Uspeh: zavrnjeno. Šentjakobska občina ponovi svojo prošnjo leta 1888 in rekurzira leta 1891 na cesarsko ministrstvo. Uspeh z Dunaja: še do danes ni prizvit rešen!

1887: Slovenski državni poslanec Hren predloži na seji državnega zbora na Dunaju prošnjo 22 občin, 34 krajevnih šolskih svetov in 1700 posestnikov za uvedbo slovenščine v prvih štirih letih elementarnega pouka. Zadevo preda zbornica šolskemu odboru, ki jo isto leto odgodi na poznejši čas.

1891: Slovenski poslanci se še enkrat obrnejo na ministra Gautschä in mu razložijo šolski položaj koroških Slovencev. V tej velenimivni vlogi se pravi med drugim: Dež. šolski svet je v letih 1869 in 1870 v posebni okrožnici vpraševal občine, kakšne šole si želijo. Dež. protokoli leta 1874 kažejo, da se je večina občin izjavila za slovensko-nemško šolo.

Trikrat okrog Zemlje

V četrtek, 24. maja je poletel drugi ameriški astronaut v vesolju in trikrat obkrožil Zemljo. Bil je to Scott Carpenter, ki se je za ta polet dalje časa pripravljaval. Brzel je okrog zemlje z brzino 28.000 km na uro in je potreboval za svoje trojno obkroženje Zemlje pičle 4 ure. Vsemirska ladja se imenuje Aurora 7 (zarja) in jo je pognala v vesolje raketa »Atlas«. Polet je bil med vsemi dosedanjimi najbolj dramatičen, kajti pilot Carpenter, ki je sam vodil svojo zračno ladjo, se je nekoliko zmedel in je ob tretjem poletu nekaj sekund prepozno prižgal zaviralno napravo in je tudi ugotovil, da je ob poletu porabil preveč gonilnega goriva. Tudi zveza z zemljo, ki je sicer odlično delovala in stalno povezovala letalca z zemeljskimi postajami, je ob pristajanju za nekaj časa bila pretrgana. To je povzročilo, da Carpenter ni pristal na v naprej določenem prostoru Tihega oceana, temveč ga je zaneslo nekaj nad 300 km dalje. S konico rakete, v kateri je plaval Carpenter okoli sveta, se je spustil v morje in šele po nekaj urah so ga našli

in tako rešili nevarnega položaja. Ves polet so Američani spremljali po televiziji in pri radijskih aparatih.

Drugi ameriški vesoljski polet ali četrti v svetu vobče je velik napredek v prizadevanju človeštva, kako čimbolj prodreti v neizmerno vesoljstvo. Ameriški poročevalec je ob tem uspehu rekel, da so Združene države tako prišle do zaključne stopnje začetnega dela.

Posebni odkritij menda ta polet ni doprinesel, zlasti še, ker kaže fotografska naprava ni najboljše delovala in so posnetki slabi, ker so ob pristanku prišli v dotiko z vodo. Kot posebno zanimivost pa je Carpenter dognal, da je mogoče že samo z gibanjem z roko ali glavo preusmerjati polet raketne konice. Kaj več še o izsledkih in uspehih niso dali vedeti. Pilot je ves čas poleta zagotavljal, da se dobro počuti, čeprav ga je polet močno izmučil. Takoj po rešitvi so Carpentra prepeljali na okrevališče, kjer so ga zdravniki točno preiskovali nekaj dni.

Mila obsodba nad Salanom

Mnogo ogorčenja je vzbudila obsodba, ki jo je izreklo vojaško sodišče nad voditeljem uporniške francoske vojske v Alžiru, bivšim generalom Salanom. Vojaško sodišče ga je namreč obsodilo na dosmrtno ječo; pričakovali pa so, da bo obsojen na smrt, kakor je to zahteval državni tožilec. Ogorčenje je toliko večje, ker je general Salan bil že ob uporabi francoske vojske v Alžiru pred dvema letoma obsojen na smrt v njegovi odsotnosti. Salan pa je tudi odgovoren za vse teroristične pokole, ki se dnevno ponavljajo po alžirskih mestih in podeželju.

Ta nepričakovano mila obsodba je hudo presenetila tudi samega De Gaulla. Saj pomeni ta obsodba »atentat na suverenost in oblast države«. Kot odgovor vlade na to sramotno razsodbo je vlada izdala nekaj drakoničnih odlokov za učinkovitejšo borbo proti OAS. Nadaljnji ukrep je bila ukinitve delovanja posebnih vojaških sodišč. Ob tem procesu se je namreč izkazalo, da sega OAS-ovski vpliv tudi v najvišje vojaške kroge. Kot poročajo, je general Salan

še celo iz zapora dajal svojim pristašem navodila za nadaljnjo borbo; trdijo tudi, da so mu pri tem pomagali celo ljudje iz same De Gaullove vlade. Vobče pa je ob tej priliki bilo ugotoviti, da je v Franciji mnogo ljudi, ki ne morejo pozabiti na »francoski Alžir« in zato vsaj v »skritem srcu« priznavajo generala Salana za »zadnjega francoskega viteza« in opravičujejo pod tem vidikom vsa grozodejstva OAS-ovcev.

Kmetje grozijo

Kmečko vprašanje stopa vedno bolj v ospredje javnega življenja tudi v Avstriji. Zgleda, da so se kmetje naveličali čakati in na vidiku so podobne stavke, kakor so bile lansko leto v Franciji. Kot poročajo, se bo 7. junija zbralo na Dunaju 2500 zastopnikov kmetov iz vse Avstrije, kjer bodo pregledali trenutni položaj in skušali določiti odločnejše ukrepe za dosego upravičenih zahtev kmetov. Tudi na Koroškem so se zastopniki kmetov že razgovarjali, da bi naj začeli s svarilno mlekarstvo stavko.

obligater Unterrichtsgegenstand vom vierten Schuljahre angefangen in einer im Lehrplan genau zu fixierenden Stundenzahl gelehrt wird, falls jene, welche die Schule erhalten, es wünschen«. - Uspeh: Celovško učiteljske je sicer dobilo profesorsko slovenščino, osnovna šola sama pa je ostala slej ko prej domena koroškega nemškega liberalizma.

19. 3. 1959: Novi šolski zakon uvaja po vzorcu sklepa dež. šolskega sveta iz leta 1872 tri kategorije osnovnega šolstva: nemško, dvojezično in slovensko. Izvršnih odredb tedanji šolski svet ni nikdar izdal. Tako je postal zakon področje vsesplošnega pomenčevanja otrok. Novi šolski zakon iz leta 1959 pravi tozadevno, da so izvršne odredbe zadeva dežele, po treh letih pa zadeva države. K temu pripominjamo: tri leta so minila.

Glede dolžnosti prijave pa smo tudi danes istega mnenja, kot ga navaja že svoječasna vloga 1891, ki pravi: Najvišja postava vsakršne vzgoje je, da je umska in srčna izobrazba tako v verskem, нравnem in duševnem smislu mogoča samo na osnovi materne jezika.

DIJASKA AKADEMIJA

V proslavo petletnega obstoja slovenske srednje šole v Celovcu priredijo dijaki Državne realne gimnazije in gimnazije za Slovence v nedeljo, dne 3. junija 1962, ob 15. uri v veliki dvorani Delavske zbornice v Celovcu

AKADEMIJO.

Peli bodo naslednji šolski zbori: Deški zbor, dekliški zbor, mešani in moški zbor.

Na sporedu so tudi nastopi telovadcev. Istočasno je letos tudi razstava risb in ročnih del deklet in fantov, ki bo odprta od 14. ure naprej.

- KRATKE VESTI -

V posebnem pastirskem pismu napoveduje avstrijski škofje, da bo v dnevih od 1. do 3. junija t. l. v Solnogradu katoliški shod. Vernike pozivajo, da naj Bogu izkažejo zahvalo, ker spremlja z blagoslovom javno življenje v Avstriji. Letošnji katoliški shod ne bo proslava za široke množice ljudstva, marveč se bo vršil v znamenju zborovanj posameznih naravnih in poklicnih stanov, kjer bodo razpravljali o perečih vprašanjih katoliškega življenja v Avstriji. Ves shod bo pod geslom: »Da ne izgubite božjega Duha«!

V Črni gori se je v soboto zgodila zopet težja nesreča, ki je zahtevala 22 življenj, nadaljnih 17 delavcev pa je bilo ranjenih. Do nesreče je prišlo pri zidanju 230 m dolgega mostu pri samostanu Morači, ko se je mostišče čez Malo reko podrlo. Mostišče je bilo 90 metrov visoko in na njem je bilo v času nesreče zaposlenih okrog 40 delavcev in tehnikov. Pravega vzroka nesreče še niso ugotovili.

Na Kitajskem prihaja pogosto do spopadov med množicami in vladnimi četami, kar ostane zunanjemu svetu večkrat prikrito. Zadnje tedne se je število pobeglih čez mejo povečalo in pribežniki vedo povedati, da je zlasti v okolici mesta Kanton prišlo do ostrih spopadov med gladujočimi in policijo. V obmejnih pokrajini Šumčun so ustavili prodajo voznih kart in vojaštvo je moralo proti uporni množici uporabiti ostro orožje, pri čemer je bilo več mrtvih. Vobče pa so mejo ob angleški koloniji Honkong popolnoma zaprli, da so tako ustavili dotok beguncev v Honkong.

Morski polip je zadnjo soboto skoraj umoril neko švicarsko dijakinjo, ki se je kopala v morju pri Imperiji v Italiji. Ta nenavadna žival je dekle v vodi zgrabila z eno svojih »rok« in jo vedno bolj privijala k sebi. K reči je bilo v bližini več njenih znancev, ki so ji prihiteli na pomoč: z nožem so morskemu polipu odrezali »roko« ali lovko in tako rešili dekle grozne smrti.

Čez Gothardski prelaz med Italijo in Švico potuje te dni poštna kočija, ki je vozila to pot pred kakimi 100 leti, zadnjih 80 let je bila v berlinskem muzeju. Ta kočija bo v osmih dneh prepotovala 463 kilometrov in je začela svojo pot v soboto iz Milana. Kočijaž in poštar sta oblečena v noše iz tedanje dobe. Istočasno bo potovala še več poštnih kočij iz drugih sosednjih držav v Švico, kjer se bodo vsa sešla v mestecu Neuveville, kjer se je pred 250 leti rodil ženevski filozof in pisatelj Jean Jacques Rousseau.

V Sovjetski zvezi so te dni poslali zopet nov satelit v vesolje z imenom »Kosmos V«. Uradno poročilo pravi, da je posebnost tega satelita v tem, »da se njegova pot zelo sklada z naprej narejenim načrtom«. Iz tega se da sklepati, da dosedanj poizkusi vsemirskih poletov tudi v Sovjetski zvezi niso šli vedno po načrtih.

Politični teden

Po svetu . . .

Amerika — Nemčija

Razmenje med Ameriko in Nemčijo se je zadnje čase nekoliko ohladilo. Ni več pravega medsebojnega zaupanja; vzrok temu je nekoliko gibčnejša politika Amerike do Sovjetov na eni strani in že kar nerčalno sanjarjenje o nemških zahtevah okrog Berlina in Vzhodne Nemčije na drugi strani. Zadnji čas je prišlo celo do ostrejših polemik v ameriškem in zahodnonemškem tisku. Povod so dali temu Nemci sami, ko so brez predhodnega sporazuma objavili ameriške načrte za rešitev berlinskega vprašanja. Zdi se, da so Nemci to storili celo z namenom, da bi tako ta načrt javno ožigosali in ga tako preprečili. Njihov stalni argument se glasi: Čim bi se Amerika začela z Vzhodno Nemčijo uradno pogajati, jo s tem že pripozna kot storjeno dejstvo. Temu se pa Zapadna Nemčija stalno upira, ko trdi, da je samo ona predstavica Nemčije. Ta spor so sicer po diplomatskih razgovorih med Washingtonom in Bonnom poravnali, kar je potrdil tudi prezident Kennedy, toda razgovori o Nemčiji in Berlinu se med Sovjeti in Ameriko še vedno nadaljujejo.

Nadalje moti nemško-ameriško zavzetost vprašanje upravljanja atomskega orožja na področju Zapadne Nemčije. Nemci bi namreč radi sami razpolagali z atomskim orožjem, ki se po dogovoru v okviru Atlantske zveze nahaja na nemškem ozemlju. Na zasedanju NATO v Atenah pa so se Amerikanci ponovno uprli tej zahtevi svojih zaveznikov in dali jasno razumeti, da bo samo predsednik Kennedy odločal, kdaj se lahko uporabi atomsko orožje.

De Gaulleova Evropa

Šest zahodno-evropskih držav, ki so že nekaj let združene v gospodarsko skupnost EWG, zelo ugodno razvijajo svojo gospodarsko skupnost. V zadnjem času so ponovno znižale medsebojne carine, kar je znamenje, da jim ta gospodarska skupnost prinaša lepe sadove. Precej drugače pa je z državami, ki so izven te gospodarske skupnosti, zato je toliko posvetovanj in predlogov, kako bi naj ostale zahodno-evropske države bile tej skupnosti priključene.

Znano je, da ima general De Gaulle svojo zamisel evropske gospodarske vzajemnosti v okviru takozvane „Male Evrope“, ki bi obstajala v rahli konfederaciji šestih držav EWG, dočim bi naj zlasti Anglija ostala izven te gospodarske skupnosti. Tudi ameriški tisk namiguje, da hoče De Gaulle s pomočjo Bonna ustvariti v Evropi nekakšno gospodarsko in politično nadoblast. Pri teh načrtih bi ji pa bila Anglija velik tekmeč, zato se jo De Gaulle tako brani sprejeti v EWG. Iz ameriškega tiska pa je tudi razvidno, da se prezident Kennedy močno trudi, da bi tudi Anglija čimprej postala polnovreden član EWG-ja, da bi tako dala evropski politiki trdnje in zanesljivejšo smer.

De Gaulle je pred kratkim omenil politično združitev Evrope kot sanje, kar je imelo precejšnje posledice v francoski notranji politiki. Kar pet ministrov katoliške republikanske ljudske stranke je odstopilo iz vlade, kajti prav ti ministri (Schumann in Pflimlin) so največji zagovorniki Združene Evrope in početniki sedanje EWG. Zanimivo je, da je tudi vatikanski list „Osservatore della domenica“ grajal De Gaullovo stališče kot škodljivo za mednarodno evropsko politiko.

Stavke na Pireneju

Po 26 letih vladanja generala Franca v Španiji se je začel nekaj majati. V zadnjem času je zajel val stavkovnega gibanja in dijaških nemirov ves Pirenejski polotok. Stavkajo predvsem rudarji. Začelo se je v Asturiji ter se nato razširilo na druge province. V stavki je udeleženih blizu 100 tisoč delavcev; od teh največ na področju Barcelone in Bilbao, kjer je tudi prišlo do spopadov s policijo. Vlade oborožene sile so zasedle več delavskih centrov ter delavcev izgnale iz tovarn ali pa jih na tovornih avtomobilih odpeljale v druge pokrajine.

Frankova vlada je delavstvu sicer že povišala plače, toda stavke se še vedno nadaljujejo. Oblasti so mnogo vidnejših voditeljev stavke zaprli; zatrjujejo tudi, da so stavke zanetili inozemski komunisti in

opozarjajo, da mnoge tuje radijske postaje iz vzhodnega bloka pozivajo špansko delavstvo na upor. Najbolj zanimivo pa je, da podpirajo te stavke v Španiji tudi desničarske organizacije in da je tudi katoliška Cerkev, katero je Franko doslej močno upošteval, opravčila to stavkovno gibanje.

Pa tudi na Portugalskem so začeli delavci stavkati. Vodijo jih komunisti, ki so se vrnili v razne vladi nasprotne stranke, od koder škruvajo proti Salazarjevemu režimu. Do pouličnih bojov je že prišlo v glavnem mestu Lizboni, vendar do večjega razmaha se tukaj stavka ni mogla razviti.

. . . in pri nas v Avstriji

Visoki obiski

Mimuli teden smo imeli kraljevski obisk iz Nizozemske. Prišla je kraljica Julijana v spremstvu svoje družine in najvišjih predstavnikov Nizozemske na državni obisk, ki je lepo potekel. Poleg običajnih pojedini, izletov in zabav je imela kraljica razgovore s predstavniki avstrijske vlade. Ker pa ima Nizozemska trenutno precejšnje težave s svojo kolonialno posestjo v Indoneziji, je moral zunanji minister predčasno zapustiti Dunaj.

Drugi visoki obisk je bil namenjen Koroški, ko je kmetijski minister Hartmann obiskoval gospodarske naprave na Koroškem. V spremstvu deželnega kmetijskega referenta, poslanca Bachena, si je kmetijski minister ogledal tudi področje južne Koroške in bil v Dobrli vasi ter v Svecah.

Tretji visoki obisk pa smo imeli zadnjo soboto v Celovcu, ko se je na poti v Udine ustavil na vpljudnostnem obisku novi papeški zastopnik in nuncij na Dunaju nadškof dr. Otilio Rossi. Sprejeli so ga v škofijskem dvorcu, pa tudi prvi deželni vladar je bil na vpljudnostnem obisku. To je bil njegov prvi obisk v Celovcu, odkar je prevzel nunciaturo na Dunaju. Na poti ga spremljata njegov tajnik msgr. Giovanni Cierano in tajnik avstrijskih škofijskih konferenc msgr. dr. Alfred Kostelecky.

Parlamentarci potujejo . . .

Avstrijska parlamentarna delegacija je nedavno dobila od jugoslovanske skupščine povabilo, da pride na obisk v Jugoslavijo. In si tam ogleda, kako gradijo socializem. Povabilu so se odzvali in minuli teden so

se podali na desetdnevni obisk po Jugoslaviji. Med parlamentarci so zastopniki vseh strank in so najprej šli v južno Srbijo, preko Dalmacije v Slovenijo, kjer si bodo ogledali Postojnsko jamo in Ljubljano. Nato se bodo zopet vrnili v Beograd, kjer bodo sprejeti pri predsedniku Titu.

Kot poroča dopisnik Tanjuga, je to prvi tovrsten obisk avstrijske delegacije v Jugoslaviji po zadnji vojni.

Zvezni kancler svari

Kancler dr. Gorbach je v svojem zadnjem radijskem govoru resno svaril avstrijske gospodarstvenike, naj store vse, da avstrijski šiling ohrani svojo vrednost. Za to pa seveda ne zadostujejo veliki napisi na plakatih, temveč so potrebne nujne in trde določbe, ki bodo zagotovile večjo gospodarsko stabilnost. Pri tem je z resnimi besedami grajal tiste, ki lahkomišelnost dvigajo cene in tako izpodkopavajo vrednost avstrijskega šilinga. Posebej je še opozoril na resno dejstvo, da bodo države EWG s 1. julijem kar za 50 odst. znižale carine v medsebojnem blagovnem prometu, kar bo imelo resne posledice za ostale države, ki tudi trgujejo s šestimi državami EWG. In znano je, da ima prav Avstrija s temi močne gospodarske stike. Vse odgovorne avstrijske gospodarstvenike je zato pozval: »Avstrija mora proizvajati ceneje in ne dražje, če hoče v bodočnosti ostati zmorna uspešno konkurirati na svetovnem trgu.«

Nekaj številok o avstrijski mladini

Zadnje ljudsko štetje v Avstriji je pokazalo, da se avstrijski mlad človek vedno bolj uveljavlja v javnem življenju.

Vseh prebivalcev je v Avstriji nekaj nad sedem milijonov. Od teh jih je takih, ki še niso dosegli 25. leto starosti 2.600.000.

Mladina od 20 do 30 let je močno udeležena na gospodarskem področju; v tej starosti je zaposlenih 473.921 moških in 452.196 žensk. Še bolj je zanimivo dejstvo, da je od vseh poklicno zaposlenih Avstrijcev, katerih je nekaj nad 3 milijone, dobra tretjina (1 milijon) takih, ki še niso 30 let stari.

Število študentov v Avstriji se je v zadnjem desetletju tudi močno pomnožilo. Viskole šole in univerze obiskuje trenutno 40.815 študentov in študentk. Pri tem pa so všteti tudi študenti iz inozemstva, katerih je na avstrijskih univerzah sorazmerno z drugimi državami zelo veliko, kar je avstrijskim visokim šolam in državi v veliko čast. Teh inozemskih študentov je 10.374 (največ na Dunaju).

Slovesnosti v Beogradu

Velike proslave so bile dne 25. maja v vsej Jugoslaviji. Njen voditelj in predsednik maršal Josip Broz - Tito je obhajal svojo 70-letnico življenja. Rojen je bil kot sedmi otrok iz zakona Franja in Marije Javoršak (Slovenke iz Podrede) dne 25. maja 1892 v Kumrovcu ob Sotli. Svoja otroška leta je preživel pri dedu v Sloveniji, ljudsko šolo pa je obiskoval v Kumrovcu. Pozneje se je učil kovaške obrti in kot pomočnik iskal po svetu dela. Pri tem se je sam izobraževal in bil pritegnjen v organizirano delavsko gibanje, kjer se je kmalu uvrstil med najposobnejše in najdelavnejše. Komunistična revolucija ga je postavila na najvišje mesto že v času vojne in to mesto zavzema vsa povojna leta. V svetu velja maršal Tito za spretnega in modrega politika, ki se je znal uveljaviti zlasti med nevtralnimi in nevezanimi državami; za njegovo naklonjenost pa se trudita tudi oba velika rivala v svetovni politiki: Amerika in Sovjetska zveza.

Ob priliki svoje 70-letnice je maršal Tito prejel čestitke od nešteti državnikov. Da so te čestitke iz nevtralnih držav bile pristrane, je razumljivo, saj je Tito eden najvidnejših predstavnikov držav med obema blokoma. Tudi čestitke z Zapada so bile prijazne in vpljudne, kajti Zpad bi vendar še rad ohranil dosežanje hladno razmenje Jugoslavije do vzhodnih držav. Zelo so pa presenetile svet in tudi same Jugoslovane naravnost ljubeznive čestitke, ki so prišle z Vzhoda. Za Hruščeva Tito ni več revizionist in odpadnik od pravega Marksovega nauka, temveč je zopet »drugi tovariš«, s katerim ga večje najtesnejše vezi socialistične ideologije in skupna borba proletariata za zmago nad buržuazijo. Razume se, da so podobne čestitke prišle tu-

di od vseh satelitskih držav vzhodnega bloka.

Diplomatski opazovalci vedo povedati, da se v zadnjem času razmerje med Moskvo in Beogradom zelo hitro izboljšuje. Obiskom obeh zun. ministrov bodo sledili obiski parlamentarnih delegacij, kar se bo najbrž zgodilo že meseca junija. Za september pa je že napovedan obisk sovjetskega državnega predsednika Brežnjeva v Jugoslaviji, nakar bo v začetku novega leta maršal Tito vrnil obisk in šel v Moskvo, kot je tudi že napovedano. Vse to potrjujejo napovedi opazovalcev, ki iz teh dejstev sklepajo, da se misli jugoslovanski komunizem doktrinarno in gospodarsko čimbolj približati vzhodnemu bloku.

„Družabna pravda“ v Argentini

je organizacija slovenskih socialnih delavcev, ki so se po drugi svetovni vojni naselili v Argentini. V izseljenstvu so ustanovili organizacijo, ki so jo nazvali „Družabna Pravda“, ki sedaj v Argentini zelo živahno dela. Izdaja glasilo s istim imenom, ki ga berejo Slovenci po vsem svetu. Prireja socialne tečaje, socialne dneve, izdaja knjige s socialno vsebino. Zlasti so znana dela pok. prof. dr. Ivana Ahčina (Sociologija, Socialna ekonomija, Ob jubileju social. okrožnic). Po zaslugi te organizacije bomo Slovenci v kratkem dobili prevod najnovejše socialne okrožnice Mater et Magistra. Okrožnica je prevedena in se že tiska v vatikanski tiskarni. Družabna Pravda je tudi poskrbela, da bo izšel primeren komentar k omenjeni okrožnici. Ta komentar piše prof. dr. Ignacij Lenček in bo izšel v založbi Družabne Pravde. Organizacija je imela dne 1. maja v Buenos Airesu svoj redni občni zbor, na katerem je bil izvoljen nov odbor, ki bo nadaljevalo delo, t. j. širjenje krščansko-socialnega nauka med Slovenci.

SLOVENC

doma in po svetu

Prof. Mirko Filej — srebrnomašnik

Letos praznuje cela vrsta znanih duhovnikov v Sloveniji in v inozemstvu srebrnomašniški jubilej. Tako tudi na Goriškem obhaja 25-letnico mašništva poleg drugih tudi nam Korošcem znani profesor Mirko Filej, ki je že večkrat prišel s svojim pevskim zborom na Koroško. Vsakokrat smo občudovali njegov zbor in njega, ko nam je znal tako lepo podajati narodno in umetno slovensko pesem. Jubilat je doma iz sončnih goriških Brd, kjer raste dobro briško vince in že dolga leta vodi z veliko izkušnostjo petje na goriških srednjih šolah. Prosti čas pa žrtvuje za pevsko izobrazbo mladine v katoliških organizacijah na Goriškem. Bog mu daj mnogo trdnega zdravja!

Režiser Osip Šest umri

Slovenska gledališka kultura je izgubila enega svojih najbolj plodovitih gledaliških delavcev. Osip Šest je bil zlasti v času med obema vojnama vodilni režiser ljubljanskega gledališča. Rojen je bil leta 1893 v Metliki v Beli krajini, udeleževati pa se je začel na gledališkem polju leta 1913. Med vojno se je seznanil tudi z rusko gledališko umetnostjo, kar je dalo njegovemu poznejšemu ustvarjanju rahel pečat hudožestvenstva. Največ pa je presajal v slovensko gledališko umetnost angleško Shakespearovo dramatik, pri čemer mu je odlično pomagal pesnik Oton Župančič z izvrstnimi prevodi. Seveda je postavil na oder ljubljanskega gledališča tudi druga največja svetovna dela (Shawa, Moliera, Strindberga itd.). Iz domače dramatike pa je postavil na oder skoro vsa dramska dela Ivana Cankarja in Župančiča ter drugih; vseh skupaj okrog 40 domačih dramskih del. Režiral pa je tudi operna dela, udeleževati pa se je mnogo s publicistiko in vzgojo igralskega nastajanja. Umrl je po daljši bolezni na Golniku 23. maja tega leta.

Msgr. Milanovič — častni doktor

Znani istrski kulturni delavec, dolgoletni dušni pastir v Trstu in velik prijatelj tržaških Slovencev msgr. Božo Milanovič, sedaj rektor seminarija v Pazinu in profesor filozofije istotam, je bil promoviran na zagrebški teološki fakulteti za častnega doktorja bogoslovja. Spisal je osem knjig filozofije. Sedaj piše zgodovino Istre. Izšla je prva knjiga. V Istri živijo predvsem Hrvti, vendar pa živi na severu tudi nekaj Slovencev. Priredil je tudi več izdaj molitvenika: Oče, budi volja tvoja, katerega je napisal istrski škof in narodni buditelj Dobrila. — Dobrilevo dobo je opisal pisatelj Ivan Pregelj v posebni povesti, katero je izdala goriška Mohorjeva družba.

Petnajst let „Demokracije“

Slovenska demokratična zveza v Trstu ima svojo politično-kulturno glasilo, ki se imenuje „Demokracija“. Po sklenitvi mirovne pogodbe z Italijo je bila ustanovljena Demokratska zveza, ki je kmalu nato začela izdajati svoj list; to je bilo leta 1947. Tako obhaja dobro urejvan protikomunistični list svojo petnajstletnico. Prvotno je bil tednik, nekaj let sem pa izide vsakih štirinajst dni. V teku let si je pridobil mnogo zaslug za utrditev demokratičnega mišljenja med primorskimi Slovenci.

V Torontu delujejo živahno

Ne le v Argentini, marveč tudi v Kanadi — seveda poleg Združenih držav — so slovenske kulturne skupine zelo delavne. Kot poročajo iz Toronta, je bilo v zadnjem času tam kar več gledaliških predstav. Tako so člani Slovenskega gledališča dne 24. in 25. marca postavili na oder pravljico igrano „Pepelka“. Teden pozneje je isto gledališče uprizorilo Claudelov misterij „Marijino oznanjenje“. Zopet teden pozneje pa so članice Marijine družbe v isti dvorani pri fari Marije Pomagaj igrale duhovno igrano „Slava Brezmadežni“. V aprilu so igrali še dvakrat Mavserjevo igrano „Ura s kukavico“, katera nam je znana po istoimenski povesti naše Mohorjeve družbe. Pri predstavi je bil navzoč tudi pisatelj Karel Mavser. V mesecu maju pa so bile na programu še igrane „Radikalna kura“ in materinska proslava z uprizoritvijo mladinske igrane „Pavelčeva piščalka“.

Tržaški skavti

V Trstu so kmalu po vojni začeli s skavtsko organizacijo. V mestu in okoliških farah imajo prav dobro organizirano to vzgojno organizacijo, ki je vključena v mednarodno skavtsko zvezo. V njej se zbira krščanska mladina, ki hoče ostati zvesta Bogu in naravi. Poleg rednih skavtskih sestankov imajo tudi letna taborenja v prosti naravi. — Zadnje nedelje so tržaški slovenski skavti priredili v veliki dvorani tržaškega Avditorija pestro akademijo v proslavo desetletnice obstoja svoje organizacije. Na odru so kazali odlomke iz skavtskega življenja ter igrali igro o svetem Juriju.

Dr. Janez Zdešar:

SLOVENSKI IZSELJENCI v Zahodni Nemčiji**Število Slovencev**

Slovenci so prihajali v Nemčijo v različnih, zaporednih valih. Približno takole bi jih mogli razdeliti:

a) Slovenci, ki so se vselili v letih od 1800 do 1939. Prihajali so pretežno v rensko-vesfalsko industrijsko področje. Po podatkih nemških statistik je v dobi šestdesetih let prišlo v Nemčijo 40 do 45 tisoč Slovencev.

b) Druga skupina obsega okoli 1500 Slovencev, ki so prišli v Nemčijo v letih 1945 in 1946, da bi se izselili v prekomorske dežele, pa so ostali v Zahodni Nemčiji zaradi starosti, bolehnosti ali iz drugih razlogov. Ti žive raztreseni po vsej zvezni republiki.

c) Tretja skupina obsega okoli 4 tisoč Slovencev, ki so prišli po letu 1953., ko se je začel veliki beg iz Jugoslavije in v manjši meri še danes traja. Okoli 2500 jih živi med Aachenom in Münstrom, 1000 v južni Nemčiji, 1500 v severni Nemčiji.

Prva skupina ne prihaja tako močno v poštev za dušno pastirstvo v materiščini, ker skoraj vsi obvladajo nemščino in so se bolj ali manj prilagodili, dostikrat tudi prisiljeno, ker so jih v dobi nacizma naredili za nemške državljane. Vendar v zadnjih letih opazujemo poživitev čustva pripadnosti k slovenskemu ljudstvu, ki se posebno izraža v skupnih, organiziranih počitniških izletih v Jugoslavijo, katerih se udeležuje do 2 tisoč Slovencev. Zaradi preveč dela med Slovenci, ki so prišli po drugi svetovni vojni, so se slovenski dušni pastirji mogli le malo brigati za to skupino Slovencev. Zato se naše poročilo nanaša na drugo in tretjo skupino.

Drugi skupini Slovencev, žal, še vedno ni posvečenih dovolj naših dušnopastirskih skrbi. Ti žive raztreseni po vseh koncih in krajih zvezne republike, le redko in težko je mogoče priti do njih. Ti so že starejši in pogosto tudi bolni. Še mnogo truda in časa bo stalo, da bomo prišli do teh ljudi in mogli skrbeti zanje. V kartoteko smo zajeli le majhen del od njih.

Za tretjo skupino imamo večinoma kartoteko in dušnopastirsko je bolj ali manj redno oskrbovana.

Mesta, v katerih prebiva po več sto Slovencev in so zato tudi središča dušnega pastirstva, so: Essen, Oberhausen, München in Esslingen (pri Stuttgartu) z okolico.

Razdelitev po poklicu, starosti, stanu itd.

Večina Slovencev v Nemčiji točasno dela v rudnikih in tudi v tovarnah. Le malo od njih jih vrši poklic, ki so se ga v Jugoslaviji izučili; kolikor je mogoče presoditi, jih je 70 do 80 odstotkov strokovnih delavcev.

Izobražencev je zelo malo, 5 jih je vseučiliških profesorjev ali docentov (München in Aachen), nekateri so zdravniki, inženirji, pisatelji in umetniki.

Povprečna starost je okoli 30 let. Družin je okoli 500, drugi so neporočeni mladi moški ali pa ovdovele ljudje. Deklet je le prav malo.

Prav zelo malo od njih obvlada nemščino. Pač se morejo sporazumeti, komaj pa morejo nemško brati in pisati.

Večina hoče ostati v Nemčiji, le malokateri se hoče izseliti ali vrniti v domovino. Ne smemo podcenjevati števila tistih, ki prihajajo v Nemčijo z rednimi potnimi listi za dlje časa in tukaj ostanejo. Tudi ilegalno vedno znova novi Slovenci prihajajo v Nemčijo.

Življenjske razmere**a) Pravne razmere**

Majhna manjšina ima jugoslovansko ali nemško državljanstvo, še manjše je število tistih Slovencev, ki so priznani kot politični begunci; velika večina živi v Nemčiji kot brez državljanstva ali kot taki, glede katerih ni jasno, kateri državi pripadajo. Zato imajo le tako imenovani potni list za tujce in nimajo nobene možnosti, da bi socialno napredovali. Kot delavno moč jih cenijo, jih celo žele, a kot tujci nimajo nobene pravne podlage, da bi si mogli ustvariti položaj. Nič se n. pr. ne ve, koliko časa smejo tu ostati, ali ne bodo v primeru gospodarske krize odpušteni. Z uradnega vidika je njihovo dovoljenje za delo in bivanje le začasna značaja. Te nejasne pravne razmere zelo neugodno vplivajo na duševno razpoloženje mojih rojakov.

b) Delovne in stanovanjske razmere

Delovne razmere so povprečno dobre, ravno tako tudi možnosti za zaslužek. Le na področju Oberhausen vprašanje, koliko časa bodo Slovenci morali delati v rudniku, kljub ponovnim posredovanjem še vedno ni bilo pojasnjeno. Rudarski cehi zavzemajo namreč to stališče, da morajo za vedno pri njih delati. Zato policija preganja rojake, ki so zapustili rudnik. Ta prisiljenost k delu povzroča mnogo hude krvi, ker bi skoraj vsi mnogo rajši delali v izučeni poklicih.

Še nerešene so stanovanjske razmere. Nekateri družine še vedno stanujejo v barakah, ravno tako mnogo mladih moških. Toda tudi stanovanja v hišah so pogosto zelo skromna (le ena soba za vso družino), razpadajoča in zastarela. Vendar je treba ugotoviti, da se je marsikaj izboljšalo.

c) Nravne razmere

Nravne razmere so se v zadnjem času vidno izboljšale. Še pred tremi leti je zelo

mnogo Slovencev živelo v barakah, v nekaterih taboriščih do 300 in še več skupaj. Ne redko je bilo mogoče opaziti različne napake: zapravljanje denarja, tatvino, pijančevanje, spolno razbrzdanost. Množični človek je dobil oblast. Odkar so se Slovenci razkropili, ti pojavi izginjajo. Vendar pa praktični življenjski materializem in predvsem uživanjaželjnost še nista izginila. To je izraz notranje brezsilnosti, na kateri moji rojaki trpe.

Težko vprašanje je dejstvo, da je v Nemčiji le malo slovenskih deklet. Mladi moški so v dobi, primerni za ženitev, mnogi bi se mogli poročiti, pa imajo hkrati malo dostopa do dobrih nemških družin.

Dalje so težak problem mešani zakoni, zlasti tisti, ki so dvakrat »mešani« — narodnostno in versko.

Nekaj poročenih živi le v zakonih, sklenjenih pred državno oblastjo. Ureditev takih zakonov je še vedno ena izmed najvažnejših nalog slovenskega dušnega pastirstva.

Da moremo npravne razmere pravilno presojsati, ne smemo pozabiti, da velika ve-

čina slovenskih priseljencev skoraj ni imela v svojih otroških letih verskega pouka. Ko jih je zadel dolžnost hoditi v šolo, je izbruhnila vojska. V dobi nacizma so bili skoraj vsi slovenski duhovniki izgnani, nato pa je leta 1945 prišla »svoboda« pod Titom.

d) Verske razmere

Verske razmere zato odgovarjajo bolj ali manj npravnim. Po krstnem spričevalu je 98 odstotkov Slovencev katoličanov, 2 odstotka pa evangeličanov. Velika večina od njih je versko nevedna in ne prakticira. Hranijo se od ostankov vere njih očetov in mater. Sicer hočejo biti katoliški, so pa polni pomislekov in nazorov proti Cerkvi, kar je posledica boja proti veri v njihovi domovini. Zato so nasproti temu, kar je verskega, indiferentni.

Razveseljivo dejstvo in hkrati izjemo tvorijo pogosto mladi pari, ki so se v zadnjih letih poročili v Nemčiji. Splošno opazimo, da se versko življenje šele potem more razviti, če se razmere ustale in imajo ljudje jasen življenjski cilj pred seboj.

Dr. Frančišek Šegula, Rim:

Novi slovenski prevod sv. pisma

(Nadaljevanje)

V seznamu tridentinskega zbora listi niso razvrščeni po časovnem redu, ampak po važnosti vsebine ali po odličnosti naslovljenec. Pisani so bili v razdobju 15 let: od 51-66 po Kristusu.

Po vsebini so neizčrpna zakladnica verskih in npravnih resnic. Sv. Janez Zlatousti jih primerja rudnikom, v katerih je skrito neizmerno bogastvo najdragocenejših rud, in studencem, ki nikdar ne usahnejo, ampak tem obilneje tečejo, čim več ljudje iz njih zajemajo.

Apostol v pismih oznanja vesoljnost odrešenja. S Kristusovo smrtjo je padla stena med judi in pogani. Obojni so poklicani k zveličanju, obojni tvorijo skrivnostno telo, katerega glava je Kristus.

Pavel zagovarja to misel zlasti v svojih prvih pismih s toliko silo svojega govorniškega daru, da prisili k molku končno tudi svoje ozkosrčne judovske nasprotnike. Njegova moč in veličina pa ni v zunanji obliki poslanic, marveč v njegovi nenaadni govorniški spretnosti. Sv. Hieronim v pismu Pamahiju vzklika: »Kolikokrat berem Pavla, se mi zdi, da ne slišim besed, ampak grmenje... Kamorkoli se ozreš, povsod vidiš le bliske.«

b) Pisma drugih apostolov

Apostolske liste so že od nastarejših časov imenovali tudi katoliške. To pa zato, ker je njihova vsebina splošnega značaja. Vsi razen drugega in tretjega Janezovega lista so namreč namenjeni večjemu številu krščanskih občin.

Med apostolske liste štejemo: list sv. Jakoba, prvi in drugi list apostola Petra, prvi in tretji list apostola Janeza in list apostola Juda.

Vsi apostolski listi razen Janezovih so pisani pred letom 70 po Kr. Najstarejši je Jakobov list, ki je bil napisan že pred 50. letom. Smatrajo ga zato za najstarejšo novozavezno kanonično knjigo.

3. Razodetje sv. Janeza

Nova zaveza se končuje z edino proroško knjigo, ki je Razodetje sv. Janeza.

Staro izročilo, ki sega v 2. stol. po Kr., prča, da je Razodetje napisal apostol Janez v izgnanstvu na otoku Patmu v Egejskem morju okrog l. 96. Priče tega starega izročila so zopet cerkveni očetje sv. Justin, sv. Irenej, Tertulijan in drugi, med dokumenti pa Muratorijev kanon. Priča je pa tudi jezik in sorodnost sloga, ki ga ima Razodetje glede na četrti evangelij.

Po značaju in obliki knjiga močno spominja na starozavezno knjigo preroka Daniela.

Razodetje je bilo nekaka okrožnica apostola Janeza sedmerim cerkvam Male Azije. V tem času je Kristusovo Cerkev že zajelo preganjanje, ki se je raztegnilo tudi v Malo Azijo. Pisatelj je hotel tolažiti v stiskah preganjanja, obenem pa vzpodbujati k zglednemu krščanskemu življenju. V živih barvah je prikazal hudo borbo med zlom in dobrim ter končno zmago Jagnjeta — Kristusa nad močmi teme, da bi verniki ostali stanovitni.

(Konec na 6. strani)

Jack London:

4

Ljubezna do življenja

To noč ni imel ognja ne vroče vode. Zlezal je pod odejo in spal nemirno spanje lačnega. Sneg se je sprevrgel v hladen dež. Mnogokrat se je zbudil in začutil, kako mu pada po obrazu. Napočil je dan — siv dan brez sonca. Dež je prenehal. Ostrina njegovega glada je izginila. Kolikor je šlo za željo po hrani, se je njegova občutljivost izčrpala. V želodcu je čutil topo, težko bolečino, toda ni se veliko menil zanj. Bil je razumnejši in spet mu je šlo predvsem za »deželo drobnih stebel« in za skrivališče pri reki Dease.

Razcepil je ostanek ene svojih odej v pasove in si omotal krvaveče noge. Obvezal si je tudi poškodovani gleženj in se pripravil za nov dan hoje. Ko je prišel k culi, si je dolgo pomišljal nad natlačeno vrečico iz losove kože, toda naposled je šla vendarle z njim.

Pod dežjem se je sneg raztopil in samo vrhovi hribov so bili še beli. Pokazalo se je sonce in možu se je posrečilo, da je došlo strani neba, čeprav je vedel, da je zašel. Morda je pri svojem tavanju prejšnje dni krenil preveč na levo. Zdaj je zavil bolj na desno, da bi s tem popravil tisto, za kolikor se je morda oddaljil od prave smeri.

Čeprav ga glad ni več tako močno grizel, je čutil, da je oslabel. Moral se je pogosto ustavljati in počivati, preden se je lotil močvirnih jagod in šopovtrstičja. Jezik mu je bil suh in velik, zdelo se mu je,

da je pokrit z drobnimi dlačicami, in v ustih je bil čutiti grenak. Tudi srce mu je bilo v hudo nadlego. Komaj je hodil nekaj minut, je že začelo svoj neusmiljeni bum, bum, bum, potem se je pognalo navzgor in vstran v bolečih, trepetajočih udarcih, ki so ga dušili in mu zbuvali slabost in omotico.

Okoli poldneva je našel v veliki luži dva klena. Bilo je nemogoče, da bi izplaval vodo iz luže, toda zdaj je bil mirnejši in posrečilo se mu je, da ju je ujel v svojo cinasto posodo. Nič daljša mista bila od njegovega mezinca, pa saj ni bil posebno lačen. Topa bolečina v želodcu je bila bolj in bolj topa in slabotna. Skoraj tako je bilo, kakor da njegov želodec dremlje. Jedel je ribe kar surove in zvečil z neutrudljivo vnemo, kajti jedel je bila zdaj čisto razumsko opravilo. Ni želel jesti, toda vedel je, da mora jesti, če hoče živeti. Zvečer je ujel še tri klene in dva pojedel, tretjega pa prihranil za zajtnk. Sonce je tu pa tam posušilo kak košček mahu, tako da se je lahko ogrel z vročo vodo. Ta dan je prehodil samo deset milj; naslednji dan je hodil ves čas, kadar mu ni nagajalo srce, pa jih je prehodil le pet. Toda želodec ga ni niti malo nadlegoval, zaspal je. Hodil je tudi skozi čudno pokrajino, severni jeleni so bili številnejši in volkovi tudi. Veter je pogosto nosil njihovo lajanje skozi samoto in nekoč je videl tri, kako so se odplazili z njegove poti.

Spet ena noč; zjutraj, ko je bil razumnejši, je razvezal jemmen, s katerim je bila zavezana sploščena vrečica iz losove kože. Iz njene odprtine se je ulil rumen curek grobega zlatega prahu in zrnč. Razdelil je

zlato približno v dva enaka dela, zavil eno polovico v kos odeje in jo skril na skalnati čeri, drugo pa zmetal nazaj v vrečico. Pasove za noge si je začel delati že iz edine odeje, ki mu je še ostala. Od puške se še ni hotel ločiti, kajti v tistem skrivališču ob reki Dease so bili naboji.

Dan je bil meglen in tega dne se je glad v njem spet prebudil. Mož je bil hudo slaboten in napadala ga je omotica, tako da včasih ni nič videl. Čisto navadna reč je bilo zdaj zanj, če se je spotaknil in padel. Ko se je nekoč spotaknil, je padel po strani v gnezdo snežnih jerebic. Štirje komaj izvaljeni, en dan stari mladiči so bili v njem — drobni koščki utripajočega življenja, komaj za grizljaj veliki. Jedel jih je požrešno, metal jih je žive v usta in jih drobil med zobmi kakor jajčne lupine. Mati jerebica je frfotala okoli njega in glasno vreščala. Prijel je puško kakor gorjačo in mahnil proti njej, da bi jo pobil, pa se je izmaknila. Metal je kamenje za njo in ponaključju ji je z enim zlomil perut. Ptica je odfrfotala, potem je tekla in vlekla zlomljeno krilo po tleh; pogнал se je za njo.

Drobni mladiči so mu samo razdražili tek. S svojim poškodovanim gležnjem je nerodno poskakoval in šepal za ptico, metal kamenje in kdaj pa kdaj hripavo kričal. Potem je spet šepal in poskakoval molče, se zagrizeno in vztrajno pobiral, kadar je padel, ali si s roko mel oči, kadar je grozilo, da ga bo premogla omotica.

Zasledovanje ga je vodilo po močvirnih tleh na dnu doline in prišel je do stopinj v mokrem mahu. Njegove niso bile, to je lahko videl. Morale so biti Billove. Toda ni

se utegnil ustavljati, kajti jerebica je tekla naprej. Najprej jo bo ujel, potem se bo vrnil in preizkal stopinje. Utrudil je ptico, toda utrudil se je tudi sam. Jerebica je ležala na boku in težko soplja. Mož je ležal na boku vse zasopel pet korakov od nje in ni bil sposoben, da bi se priplazil do nje. Ko si je opomogel, si je opomogla tudi ptica in je odfrfotala, tako da je njegova lakotna roka ni mogla doseči. Lov se je nadaljeval. Znočilo se je in ptica je pobegnila. On se je od slabosti spotaknil in se zrušil po dolgem na tla. Cula na hrbtu ga je težila, da je padel na obraz in si razrezal lice. Dolgo se ni premaknil, potem se je prevallil na stran, navel uro in ležal tam do jutra.

Spet meglen dan. Polovico zadnje odeje je že porabil za omotavanje nog. Billove sledi ni šel iskat, ni bilo vredno. Preveč neizprosno ga je gnal glad, samo — samo rad bi bil vedel, ali je tudi Bill zašel. Okoli poldneva mu je postalo breme njegove stare cule pretežko. Spet je razdelil zlato in tokrat razsul polovico kar po tleh. Popoldne je vrgel stran še tisto, kar je prejel pustil, tako da mu je ostalo samo pol odeje, cinasti lonček in puška.

Začela ga je nadlegovati halucinacija. Zbujalo se mu je prepričanje, da ima še en naboj. Ostal je v magazinu puške in on ga je prezrl. Z druge strani pa je ves čas vedel, da je magazin prazen. Toda halucinacija ga ni nehala nadlegovati. Nekaj ur se je je otresal, potem je odprl puško in videl, da je prazna. Razočaranje je bilo tako bridko, kakor da je v resnici pričakoval, da bo našel naboj.

(Dalje prihodnjič)

Državna realna gimnazija in gimnazija za Slovence

OBJAVA

Na Državni realni gimnaziji in gimnaziji za Slovence so sprejemni izpiti za šolsko leto 1962/63 v soboto, dne 7. julija 1962, to je prvi dan velikih počitnic. Začetek ob osmi uri.

Prijavite svoje otroke pravočasno in sicer do 1. julija 1962!

Prijavi je treba dodati rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva. Pri vodstvu šole, katero otrok sedaj obiskuje, zaprositi za popis učenca. Ta popis (Schülerbeschreibung) pošlje šola neposredno na naslov: Direktion des Bundesrealgymnasiums und Gymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22. Na dan izpita, torej 7. julija, pa mora vsak učenec predložiti spričevalo, katero bo dobil 6. julija 1962 na svoji dosedanji šoli, ker brez tega spričevala ne more biti pripuščjen k izpitu.

Izpit za prvi razred obsega snov četrte šolske stopnje iz slovenščine, nemščine in računstva — pisмено in ustno. Glede ostalih razredov pa dobite podrobna pojasnila vsak dan popoldne v šolski pisarni: Lerchenfeldgasse 22, soba 65 v drugem nadstropju.

Zaključna prireditve v tekočem šolskem letu 1961/62 bo v nedeljo, dne 3. junija 1962, v veliki dvorani Delavske zbornice. Tokrat bo zaključna prireditve povezana tudi z razstavo risb in ročnih del deklet in fantov.

Ravnateljstvo

CELOVEC

Znani pisatelj in pesnik Herbert Strutz bo 6. junija slovil svojo 60-letnico. Rojen je bil v Celovcu; svoje študije pa je dovršil na Dunaju; posvetil se je študiju glasbe. Od 1928 se je največ bavil z glasbeno in gledališko kritiko. Od leta 1956 pa se pogosto vrača na Koroško, katere lepoto zna na izviren način opevati.

Za svoje kulturno delo je prejel že več odlikovanj. Izdal je doslej že 22 knjig, med katerimi je iz zadnjih let največ posvečenih lepotam Koroške. Te knjige, ki so opremljene z lepimi pokrajinskimi slikami, je izdala založba Carinthia v Celovcu.

PODJERBERG pri ŠT. ILJU (Pevski koncert)

V soboto zvečer, dne 26. maja 1962 je gostoval v Podjermbergu pri Kreutzwirtu pevski zbor »Ivan Cankar« iz Škofje Loke pod vodstvom g. prof. Franceta Demšarja.

Iz vseh strani so prišli ljudje poslušati našo domačo slovensko pesem in napolnili dvorano do zadnjega kotička. Iz trideset fantovskih grl so donale slovenske pesmi, ki bi jih še in še poslušali. Med številnimi pesmimi, kot »Planike«, »Peter je lep ob kresu«, »Da te ni«, »Završki fantje«, »Vasovalec«, »Triglav, moj dom« ter »Plovi, plovi« in »Vre, vre, mi smo Ribničanje« je bilo tudi nekaj koroških, kot Kerinjakova »Mojci«. Od pesmi do pesmi je raslo navdušenje poslušalcev, tako da ni hotelo biti konca ploskanja. Po končani prireditvi smo se ob veselem razpoloženju razgovarjali. Tudi sedaj ni nehala doneti slovenska pesem in vsa dvorana je prepevala domače viže. Prehitro je minil čas in morali smo se posloviti, a v upanju, da se bomo še večkrat videli.

Zahvalimo se našim sosedom onstran Karavank za lepe urice v skupnem, domačem veselju.

SV. NEŽA — ŠT. RUPERT PRI VELIKOVCU (Poroka)

Sv. Neža je včasih slovela daleč naokoli po spodnjem Koroškem, saj je prihajalo sem na tri zaporedne nedelje po Veliki Gospojnici več kot deset procesij iz raznih, tudi oddaljenih župnij. Tedaj — bilo je to še pred kakimi 80 leti — je vodila tod mimo glavna cesta iz Celovca v Labotsko dolino. Medtem se je seveda veliko spremenilo. Zdaj smo bolj skriti pred očmi velikega sveta.

Če smo kdaj imeli iz našega kraja kaj poročati, so bile navadno le vesti o smrti in pogrebi. To pot pa imamo za naš list razveseljivo novico. Pri Sv. Neži stoji lep kmečki dom, pd. pri Mučku. Je to rojstni dom nam vsem znanega t. prelata Valentina Podgorca, za naš narod nad vse zaslužnega moža. Da je po letih preganjanja in strašne vojne Mohorjeva družba zopet vstala k življenju in lepo deluje in še veliko drugega se moramo zahvaliti njegovemu prizadevanju. Pri Mučku je bilo že treba misliti na to, ali in kje se bo našla možka roka, ki bi vodila častitljivi dom naprej.

„Avstrijsko mladinsko petje“

V okviru »avstrijskega mladinskega petja« v torek, 29. maja 1962, sta nastopila tudi zbora Slovenske gimnazije v Celovcu, in sicer moški in mešani zbor.

Iz cele Koroške se je zbralo lepo število nad dvajset otroških, srednješolskih in višjih zborov. Dvorana je bila nabito polna udeležencev, ki so vneto poslušali. Tekme so se začele že ob pol devetih zjutraj in so trajale s kratkim odmorom preko dvanajste ure.

V prvem delu so nastopili predvsem mlajši zbori, mlajši po ustanovitvi in mlajši po starosti udeležencev. V drugem pa zbori raznih šol in združenj.

Kot 18. in 19. sta bila določena zbora naše gimnazije. Že nekaj časa prej je moral prevodnja dr. France Czigjan poslati v predlog 7 pesmi, od katerih je žirija določila vsakemu zboru po eno pesem. Dve drugi pa si je zbor lahko sam izbral.

kadar omahnejo roke sedanjih gospodarjev. In roka božje Previdnosti je pripeljala k hiši mladega moža, ki prav tako izhaja iz trdne kmečke hiše pod Peco in ima veselje do kmečkega dela in življenja. V ponedeljek, 21. V., je bil za Mučkov dom lep prazničen dan, poroka najstarejše hčere Viljemine s kmečkim sinom Stankom Baročnik, pd. Brdnikom iz Podkrajja pri Pläberku. Svatba se je vršila v krogu najbližjih sorodnikov, brez zunanega hrušča, preprosto, zato pa toliko bolj domače in pristrčno. Pred oltarjem domače cerkve Sv. Neže sta si poročenca obljubila trajno ljubezen in zvestobo in prejela blagoslov sv. Cerkve, pri sledeči daritvi sv. maše pa so po Jezusu, našem Sredniku, rosile nanju še obilnejše milosti. Naše domače cerkvene pesmi so še olupšale in povzdignile svete obrede. Na Mučkovem domu pa je bilo navrh prijetno ženitovanje. Še enkrat želimo novoporočencema in vsej družini obilen božji blagoslov!

ŠT. PETER na VASINJAH (Pogreb Pintarjevega očeta)

V sredo, dne 23. maja, smo pokopali Pintarjevega očeta, Franca Sadjak iz Šmartna in sicer ob veliki udeležbi pogrebcev.

Rajni se je leta 1904 priženil k Pintarju iz Rinkol, od Klančnikove hiše. Bil je globoko veren mož, se tudi ni nikdar sramoval svoje materine besede, bil je dalje časa v občinskem odboru kot zastopnik Slovencev. Bil je tudi dolgo dobo cerkveni ključar pri romarski cerkvi na Lisni. Kakor mnogo drugih koroških Slovencev, je tudi rajni moral dosti bridkih dni prestati. V prvi vojni je bil težko ranjen in je trpel do smrti na poškodbah. V drugi vojni sta mu padla dva sinova, pa je v Bogu vdano nosil vse naložene križe do konca življenja. Zdaj je združen v večnosti s svojo pred več leti umrlo ženo.

Počivaj v miru, dragi Pintarjev oče, in moli še tam za nas sosede in sorodnike!

SPREMEMBA VOZNEGA REDA

Od nedelje naprej vozijo vlaki po novem voznem redu. Isto velja tudi za avtobuse. V krajevnem prometu v glavnem ostane stari vozni red v veljavi. Le na progi Celovec-Beljak je z novim voznim redom prišlo do spremembe in to zaradi štirih novih brzovlakov, s katerimi se na tej progi poveča število brzovlakov v obeh smereh kar na 36 dnevno. Tudi na progi Beljak-Pod-

PROŠNJA NAROČNIKOM!

Potrebujemo več izvodov našega lista štev. 14 od 5. IV. 1962 in štev. 16 od 19. 4. 1962. Prosimo da, kdor jo more, naj nam jo pošlje ali pa nudi v odkup. Uprava NT-Kr.

ročica je vpeljan en brzovlak več, dočim je vozni red osebnih vlakov ostal isti.

Tudi avtobusni vozni red je v glavnem ostal isti kot doslej. Le na progi Celovec-Gornja vesca je ob delavnikih povečan za avtobus, ki vozi ob 17.30 iz Celovca, zmanjšan pa je poštni avtobus na progi Celovec-Slovenji Plajberg, ki vozi ob 16.00.

CELOVEC (Minimundus)

V bližini Vrbskega jezera so že pred leti ustanovili »Minimundus«, kar bi se reklo: mali svet. Vsako leto privabi zelo mnogo obiskovalcev, med katerimi je največ letoviščarjev; pa tudi med domačini je vedno večje zanimanje za to izvirno dobrodelno zamisel. Kot pove statistika, je lansko leto obiskalo Minimundus 92.000 ljudi, kar pomeni, da je za celovškimi vlesejmom ta ustanova privabila največ ljudi.

Druga leta so že mnogo prej otvorili razstavo Malega sveta, letošnje slabo vreme pa je oviralo toliko, da so izvršili otvoritev šele zadnjo nedeljo.

Skupnost južnokoroških kmetov sporoča:

V četrtek preteklega tedna so imeli mandatarji Skupnosti južnokoroških kmetov v krajevnih kmečkih odborih posvetovanje z mandatarji iste skupnosti v okrajnih kmečkih zbornicah in v Kmetijski zbornici za Koroško. Razpravljali so o položaju kmetijstva in kmečkih ljudi na južnem Koroškem. Zbornični svetnik Mirko Kumer in svetnik okrajne kmečke zbornice Beljak Lojze Trunk sta mandatarje v krajevnih kmečkih odborih seznanila z dosedanjim delom in z aktualnimi problemi jeseni izvoljenih okrajnih in deželnih kmečkih zastopstev.

Po tem uvodu so zbrani mandatarji premetrili težave kmetijstva in kmečkih ljudi na južnem Koroškem.

Iz večine krajevnih kmečkih odborov zbrani mandatarji Skupnosti južnokoroških kmetov so ob koncu posvetovanja določili poglavitne obvezne smernice za svoje delo. Nadalje so ugotovili, da so redna skupna posvetovanja potrebna in koristna ter zato sklenili, da se bodo na zimo spet sestali k skupnemu posvetovanju.

Kmečka gospodarska zveza javlja, da v poletnih mesecih zbornični svetniki v Mohorjevi hiši niso na prve četrteke na razpolago. Gospodarji naj sporočijo svoje težnje pisмено njim ali Zvezi.

IZPLAČILO POKOJNIN

Pokojnine delavcem za mesec junij bodo pošte izplačevale 4. junija 1962. — Tako sporoča svojim zavarovalcem Zavarovalni zavod za delavce iz Gradca.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 4. 6.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Znamka, zrcalo naših dni. — 18.00 Splošna socialna vprašanja sodobnosti. — TOREK, 5. 6.: 14.15 Poročila, objave. Opetne anije. — SREDA, 6. 6.: 14.15 Poročila, objave. — V sredo popoldne v prijatni družbi. — ČETRTEK, 7. 6.: 14.15 Poročila, objave. — Koroški kulturni pregled. — PETEK, 8. 6.: 14.15 Poročila, objave. — Odlomki akademije Državne realne gimnazije in gimnazije za Slovence v Celovcu. — SOBOTA, 9. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA, 10. 6.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 3. 6. Aus der Hölle zur Ewigkeit (IVa). — Vojni film. Rejenec neke japonske družine v Združenih državah se mora za časa druge svetovne vojne boriti proti Japoncem. Moralni zadržki! — Nedelja, 3. 6.: Die Musketiere des Teufels (IV). — Pustolovski film, ki se dogaja v srednjem veku. — Sreda, 6. 6.: Ein Kerl wie Dynamit (IVa). — Mlad mož išče morilca svojega očeta ter pride na sled zločinski bandi.

Pliberk. — Sobota in nedelja, 3. 6.: Wenn das mein großer Bruder wüßte (IV). — Muzikalična veseloigra z mnogimi popevkami. — Torek, 5. 6.: Weiße Teufel von Arkansas (III). — Film iz divjega zapada. — Četrtek, 7. 6.: Solange es Menschen gibt (III). — Drama o materinski ljubezni in vzgojnih problemih.

Št. Jakob v Rožu. — Sobota, 2. 6.: Der geheimnisvolle Treffpunkt (IVa). — Kriminalni film, moralni zadržki. — Nedelja, 3. 6.: Hubertusjagd (IV). — Hčerka nekega veleposestnika se zaljubi v sina očetovega nasprotnika. — Sreda, 6. 6.: Garten von Eden (V). — Brezpomemben film, ki dela reklamo za prosto telesno kulturo. Film odsvetujemo.

Borovlje. — Sobota, 2. 6.: Der Transport (III+). — Vojni film. V zadnjih dnevih vojne mora nek rezervni oficir peljati kaznjence na bojno polje, da bi se oni pomagali rešiti nemški rajh. Film priporočamo odraslim in zrelejši mladini! — Nedelja, 3. 6.: Ramona (III). — Revuefilm z mnogimi popevkami. — Torek, 5. 6.: Mädchenhändler von Paris (IVb). — Brutalen gangsterski film. — Četrtek, 7. 6.: Hito, Hito (III). — Zanimiv barvni dokumentarni film o ekspediciji v bolivijske pragozdove.

Ruski katoliški škof Pavel Meletijev - umrl

V Bruslju v Belgiji je v ponedeljek, 21. maja, umrl katoliški škof vzhodnega obreda Pavel Meletijev v starosti 82 let. Rojen je bil v daljnem Arhangelsku kot sin pravoslavne ruske družine leta 1880. Po osnovnih študijah se je odločil za bogoslovje in vstopil je v samostan ruskih menihov kot 26-letni mladenič. Bil je goreč duhovnik in vzgleden menih, kar je že takrat kazalo, da bo dosegel še višje cerkvene službe; kot učen menih je imel vse predpogoje, da postane kmalu škof (pravoslavni duhovniki ne morejo postati škofje, če so oženjeni).

Toda leta 1917 je prišlo v Rusiji do revolucije, ki je zadala vsemu verskemu življenju težek udarec, zlasti pa še meništvo, ki je bilo razgnano. Razkropljeni duhovniki in menihi so še kljub pretečim nevarnostim vneto vršili svoje duhovniško delo med ljudstvom, da bi tako ohranilo vero. Toda tudi njemu ni bilo dano dolgo apostolsko delovati, kakor je to doletelo že neštete. Oblasti so že našle »krivdo« in menih Pavel je moral leta 1920 pred sodnike, ki so ga obsodili na prisilno delo v Sibiriji.

Obsojen na Sibirijo

Zgodilo pa se je to na sledeč način: Takrat je dovedal na neki župniji. Kot povsod, je zlasti med pravoslavni navada, da prižigajo sveče pred svetimi podobami. Take svečke so mogli verniki kupiti kar v cerkvi za majhen denar. Tako se je nabralo v nabiralniku precej drobnega denarja. Bil pa je takrat v Rusiji v veljavni odlok, da ne sme nihče imeti preko določene vsote drobnega denarja v blagajni. Ob preiskavi so v cerkvenem nabiralniku našli preveč »drobiža« in menih Pavel Meletijev je bil kot gospodar cerkve aretiran in je moral po obsodbi iti v Sibirijo.

Trpljenje v Sibiriji je bilo strašno. Tudi Pavel Meletijev je moral izpiti tak kehl trpljenja do dna. Kmalu po prihodu v sibirsko taborišče so ga hoteli pripraviti do tega, da bi pred ostalimi jetniki javno zatajil vero in jo obsodil kot znamenje nazadnjaštva. Vsemu nagovarjanju in grožnjam se je uprl, kar mu je nakopalo maščevanje mučiteljev. Moral je v celico-samico, kjer ni mogel ne sedeti ne stati in kamor so vrgli tudi več lačnih podgan, da bi ga grizle. Toda sestradane podgane se ga niso lotile, kar je imel trpeči menih za očitno božjo pomoč. (Pred podganami se jetniki uspešno borijo, če jim vržejo kosček sladkorja, za katerega se podgane med seboj zgrizejo in požro). Naslednji dan so svoje začudenje stražarji našli meniha sicer zelo oslabiljenega, a nedotaknjena.

Po odsluženju kazni je bil Meletijev izpuščen in se je vrnil v bližino Moskve, kjer pa je živel tajno; nobena oblast mu ni hotela izdati osebne izkaznice. Končno je s pomočjo žene nekega komunističnega funkcionarja le dobil izkaznico, ki mu je vrnila človečanske pravice in možnost svobodnega gibanja.

Postane škof

Ob napadu Nemčije na Rusijo leta 1941 je bival v bližini mesta Briansk, kjer je kot duhovnik tajno vršil duhovniško službo. V tem času je bil tudi posvečen v škofa, skrivališče pa je imel pri nekem kmetu. Toda oblasti so postajale vedno strožje in so strogo kontrolirale ozemlje, kateremu se je naglo bližala fronta. Škof Meletijev se zato ni mogel več skrivati; javil se je oblastem, ki so ga z zanimanjem poslušale, a bil jim je preveč sumljiv, zato je moral pred vojaško sodišče. Pa se je zgodilo, da je prav tedaj priletela v tisto hišo nemška granata, ki je pobila vse razen njega. Malo nato so se v vasi pojavili nemški tanki.

V času nemške okupacije je bila na zasedenem področju precejšnja verska svoboda in duhovniki so nemoteno vršili svojo duhovniško službo. Tudi škof Meletijev je v tem času razvil v vsej polnosti svojo delavnost in kmalu organiziral kar 63 župnij v okolici Brianska. Kljub strogi nemški kontroli in odporniškemu gibanju ruskih partizanov njegovega dela ni nihče oviral.

Razočaran išče . . .

Ko pa se je vrnila ruska oblast v pokrajine ob poljski meji, se je škof Meletijev umaknil z mnogimi rojaki na Bavarsko. Tam so katoličani pravoslavnim vernikom odstopili nekatere podružne katoliške cerkve za bogoslužje, kar je na škofa in ver-

nike zelo ugodno vplivalo. Bili so tudi deležni papeške podpore v enaki meri s katoliškimi begunci.

Ob neki konferenci pravoslavnih škofov v begunstvu je prišlo do prvih nesoglasij med škofom Meletijevom in nekaterimi drugimi škofi. Meletijeva so osumili, da je papist (privrženec papeža), ker je zagovarjal mnenje, da je treba tudi javno pokazati hvaležnost do papeža in katoličanov. Kmalu je opazil, da mu hočejo odtujiti tudi vernike, kar ga je zelo bolelo.

Najhujši udarec pa je bil zanj, ko mu pri nekem bogoslužju škofje, ki so z njim sodarovali bogoslužje, niso dali »bratskega objema«. To je pomenilo nekako javno obsodbo in izobčenje. Ves potrt je šel k škofu-prijatelju in mu potožil svojo bolečino. Pri njem je tudi zagovarjal svoje stališče s svetim pismom, kjer je vendar zapisano, da je Jezus molil: »Da bi bila ena čreda in en pastir.« Zato je dolžnost vseh kristjanov, da stremijo in delajo za združenje kristjanov. Tedaj pa mu je pravoslavni škof, rekkel, da se naj na to mesto svetega pisma ne ozira, če mu pa dela težave, pa ga naj prečrta. Ta nasvet ga je silno razočaral. Zaslutil je, kje je polna resnica.

Postane katoliški škof

Iz te stiske je iskal izhod. Po nasvetu katoliških znancev se je podal s svojo sestro, ki je bila pravoslavna redovnica, v Rim, kjer so ju sprejeli v goste v ruskem zavodu; tam je mnogo razpravljal o problemih vzhodne Cerkve in o verskem zedinjenju. Povsod so spoštovali njegova naziranja, iz katerih je odsevala iskrena resnicoljubnost. Bil je sprejet tudi v Vatikanu, kjer ga je papež Pij XII. ljubeznivo pozdravil z vzhodnim liturgičnim pozdravom. Svetemu očetu je takrat tudi izpovedal svojo pripravljenost, da prestopi v katoliško Cerkve.

Pravoslavni škofje in duhovniki so pravilno posvečeni in je zato njihovo posvečenje veljavno tudi za katoliško Cerkve. Škof Meletijev je tako ohranil svojo ško-

fovsko posvečenje in je bil imenovan za naslovnega škofa katoliške Cerkve vzhodnega obreda (priznavajo verski nauk kat. Cerkve, bogoslužje pa je vzhodno).

Misel, ki je škofa Meletijeva privedla v katoliško Cerkve, je bila: Otec-oče je papež; on je skupni oče verske družine. Ta pa more biti samo eden, kakor je molil Kristus pri zadnji večerji. Taka pa je samo katoliška Cerkve s papežem na čelu; zato je le ona prava Kristusova Cerkve.

V Belgiji v Chevetogne je znameniti benediktinski samostan, kjer je sedaj zavod za študij vzhodnih vprašanj in se dnevno daruje sv. maša po vzhodnem obredu v staroslovanskem jeziku. (Podoben zavod za vzhodna vprašanja so po vojni hoteli ustanoviti tudi na Plešivcu-Tanzenberg, do česar pa žalibog ni prišlo.) V tem belgijskem zavodu je škof Meletijev deloval do svoje visoke starosti.

Zadnja leta

Zadnja leta je škof Meletijev preživel kot gost v salezijanskem zavodu v Bruslju. Ob nedeljah je maševal v kat. ruskem domu, katerega vodi naš rojak č. g. Tone Ilc. Leta je škofa večkrat spremljal na poti v Rim ob prilikah posvečenja bogoslovcev v ruskem zavodu in tudi v Fatimo ob zaključku Manijinega leta.

Pred kratkim je bil škof Meletijev zadnjič pri papežu. Sprejel ga je sv. oče Janez XXIII. Prirčno ga je objel z obrednim bratskim objemom in ga v bolgarskem jeziku nagovoril šaljivo, da ga je zato tako objel, ker je točno eno leto starejši.

Čeprav je škof dosegel visoko starost 82 let, je bil zdravstveno še zelo krepak in bi še lahko dolgo živel. Toda pred nekaj dnevi ga je v Bruslju povozil tovorni avto in ga težko poškodoval na glavi. Podlegel je poškodbam in v sredo so ga položili v Bruslju k večnemu počitku. Tako je škof Meletijev deloval sredi mogočnega razpleta misli o vserkem zedinjenju vzhodnih kristjanov s sv. Cerkvijo; za to veliko misel je pokojni škof skoro vse življenje molil, delal, trpel in umrl.

Ohranimo meso tudi poleti sveže!

Meso ohranimo sveže tudi poleti, če ga posujemo s stolčenim sladkorjem, in ko se ta zaradi vlažnosti mesa izpremeni v sirup, ga obrišemo in položimo meso zopet na sladkor, ki nato napravi že trdo skorjo. Meso nato lahko spravimo v posodah s pokrovom in se obdrži nekaj časa. Pred uporabo ga položimo v vodo, da izgubi sladki okus. Takšno shranjevanje po francoskem navodilu se obnaša pri govedini in svinjini. Japonci hranijo sveže meso tako, da ga položijo v porcelanasto skledo, ga polijejo z vrelo vodo in nato z oljem. Nekaj dni ostane meso sveže, če ga v hladni jedilni shrambi ali kleti natremo s soljo in stolčnim ingverjem, zavijemo v platno, položimo v lončeno posodo in obtežimo s kamnom ali pa ga zalijemo s posnetim mlekom, ki ga moramo vsak dan menjati. Meso ohranimo tudi v cunjah, namočenih v kis. Če ga obložimo s čebulo, muhe ne pridejo zraven. Meso polagati na led ni prav; led se pod mesom taja in meso postaja sluzasto. Meso torej damo na led na krožniku ali podložimo kamen, ali pa ga nad led se pod mesom taja in meso postaja čiste sveže koprive ali ga namažemo z beljakom ali oblijemo z lojem. Če zadahne, ga položimo za malo časa v razredčen kami-

lični čaj, nakar ga dobro operemo. Če treba, ponovimo. Pomaga tudi okisana voda. Seveda pa ne preprano meso ne juha ni sta več tako dobra. Če ima juha duh, vrzi med kuhanjem skorjo črnega kruha vanjo in jo vzemi pozneje ven; tudi močne zelenjave prevzamejo duh. Močno nasoljeno prekajeno meso bo omililo okus, če ga prstaviš v mrzli, ne pa, kakor je navada, v vroči vodi, in pridaj malce sladkorja. Trdo meso zmehčaš, ako med kuhanjem ali pečenjem vlijesh nekoliko kisa ali žganja, ali pa pokapaš meso z oljem in ga pustiš čez noč. Goveje pečenje ostane zelo sočno, če ga tik pred uporabo položiš za trenutek v vrelo vodo. Meso stare kokoši bo bolj mehko, če vlijesh v juho, v kateri jo kuhaš, žlico žganja. Vonj po žganju izhlapi; kakor povedano, velja ta nasvet tudi za trdo govedino in za meso drugih živali. Pred kuho vselej še enkrat poglej meso. Če je zdravo, je jedro in če se ga dotakneš, si komaj ovlažiš prst. Bolno pa je mokro in mehko. Bledovijoličasta barva pove, da žival ni bila zdrava. Meso pitane živine je marmorato prepreženo z maščobo, ki je pri zdravem mesu bela in čvrsta, pri bolnem in starem pa mehka in rumena.

Ne pijmo preveč močne kave!

Kava vsebuje kofein (0,7 do 1,8 odst.), ki pozivlja srce in osrednje živčevje. Zelo ugodno deluje pri utrujenosti, telesni in duševni, pri migreni in podobnem. Čezmerno uživanje kave pa povzroči nespečnost, razdraženost, težave v prebavi, oslabelost in podobno. Surovo kavo presojamo pri nakupu predvsem po zunanosti. Zrna naj bodo enako velika, nezlomljena in težka, tako da padajo v vodi na dno, trda, rožena, ki se pri praženju povečajo. Zlomljenih, črnih, zgubanih zrn sme imeti surova kava kvečjemu 3 odst. Pravi okus dobre kavina zrna šele pri praženju, ki jim dá lepo rjavovo barvo. Kava je, takisto kakor čaj, dobra le tedaj, če jo pravilno skuhaš. Vodo pristavi v topli posodi, da hitro zavre, stresi vanjo kavo in hitro skuhaj. Nekateri jo sploh samo polijejo s kropom. V postani vodi ali taki, ki jo pustiš dolgo vreti, da

vsja svežost in dobrota izhlapi in ostane v posodi le apno in železo, ne moreš pripraviti dobre in zdrave pijače. Ne pijmo preveč močne kave, zlasti ne redno, pa tudi ne mnogo slabe kave! Kajti vedno naj nam bo na misli beseda starega učenega zdravnika: kava učinkuje kakor bič, ki poganja konja k delu, a nikoli ne more nadomestiti ovsu. Naši organi ne smejo otopeti za dobre učinke kave, ki nam včasih lahko koristi: pri slabi prebavi, pri želodčnih bolečinah in potrtosti. Če moramo mnogo sedeti, združujmo zdravilno uživanje kave z gibanjem na svežem zraku. Tako je kava koristna tudi starejšim ljudem, ki imajo slabo srce, in kot protistrup pri raznih zastrupitvah, zlasti z jedili, alkoholom in tobakom. Zmleta prava kava ohrani vso aromo, če jo pomešamo s stolčenim sladkorjem.

Obleka dela človeka

Dobra obleka ni nikoli poceni, zato jo negujemo in varujemo! Obleko, plašč in drugo obesimo, ko jo slečemo, na široki obešalnik, da ohrani lepo obliko, toda najprej jo prezračimo in očistimo, šele na to jo obesimo v omaro. Zmečkano obleko obesimo v vlažen prostor ali ob meglennem vremenu na prostem, da se gube poravnajo. Tudi tkanina mora počivati, zato naj moški ne nosi vsak dan ene in iste kravate. Obleka se na ponošenih mestih ne bo več svetlikala, če jo osnažiš z mlačno vodo, ki si ji pridaš malo salmiaka in soli. Mastne robove na ovratnikih iz blaga odpraviš z vodo, ki si ji primešal salmiak, svilen ovratnik pa osnažiš z bencinom. Temne volnene in suknene obleke in plašče lahko popravimo na več načinov. Na krajih, kjer se svetijo, uporabimo tole sredstvo: čisto ščetko pomočimo v vročo črno kavo (ostanek!), v katero vlijemo nekaj kapljic amoniaka, skrtamo z njo svetle lise, potem pa blago zlikamo na narobno stran. Lahko pa tudi obleko raztegnemo na desko in skrtamo svetle dele z mehko krtačo in mlačno salmiakovo vodo: žlico salmiaka na 1 liter vode. Ko smo krtačo pomočili v tekočino, jo moramo otresti, preden začnemo krtačiti, ker blago ne sme biti od nje mokrsko, marveč samo rahlo navlaženo. Tako navlažene dele gladko nategnemo na desko, če treba tudi napnemo, in pustimo tako toliko časa, da se sama brez likanja posuši. Če se krilo sveti, ga skrtamo s ščetko, ki si jo pomočila v raztopino boraksa ali salmiaka, nato pa prelikaj na sopari. Obleki tudi vzameš lesk, če jo na svetlečih se mestih namočiš v ohlajeni zavretek bršljana in jo nato lepo prelikaš. Obleko, umazano od potu, očistimo z vinskim cvetom ali s čistim nevtralnimi milom, ki smo ga raztopili v prekuhani vodi. Če se je obleka raztrgala na vidnem mestu, jo popraviš takole: naravnaj razporek in prilepi na narobni strani prizadetega mesta angleški obliž, ki ga pa ne smeš zmociti. Potem položi na lice razporek zmerno vroče železo, toda le za malo časa, kajti če vročina predolgo deluje na obliž, se lep skvari in obliž je uničen. Tako zalepljeni razporek se skoraj nič ne pozna. Za debelejšje in močnejše blago, na primer za sukno, uporabljaj namesto obliža gutaperčo, ki jo dobiš v drogeriji. Če je treba obleko razkužiti, opraviš to z žveplanjem v popolnoma zaprtem tesnem prostoru ali omari. Prav je, če jo poprej poskropiš z raztopino lizola. Razkužiš pa jo lahko tudi s pranjem, nakar jo pustiš 24 ur v mešanici karbola in lizola ali v raztopini sublimata. — Obleke in perila iz volnenega ali svilnega trikoja ne občamo, marveč polagamo v omaro, ker se sicer raztegne in izgubi prvotno obliko.

Narhoza nekdanj in sedaj

Morda veste, kako so v srednjem veku dajali narkozo, ki bolnika pred operacijo omami in uspava, da ne čuti bolečin. Ali so ga do grla nalili z alkoholom, ali pa so ga s kolom nemilo pobožali po glavi. . .

Nato pa je prišla doba, ko so začeli uporabljati razna uspavalna sredstva, in ta način je ostal v navadi vse do danes, ko še skoraj po vsem svetu uporabljajo za narkotiziranje eter.

Toda moderni zdravniki zadnje čase ta način vedno bolj opuščajo. Razne tovarne zdravstvenih potrebščin so začele izdelovati naprave, ki dajejo električni tok z visoko frekvenco. Če tok usmerimo na živčni sistem, se bolnik kmalu pogrezne v dolg in globok spanec.

Tako odpadejo vse neprijetnosti, ki so kaj pogoste pri uporabi etra in podobnih sredstev za narkozo.

MOTORNE VERIŽNE ŽAGE

(Motorkettensagen)
znamk Stihl, Jonsereds, Pioneer, Klinton in Solo

naročite najceneje pri domačem podjetju

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves - Eberndorf
Telefon 04237 246

Ugodni plačilni pogoji - tudi na obroke. Zadržite cenike in brezobvezno predvajanje (Vorführung) na Vašem domu.

Priložnostni nakup že rabljenih žag.

Moč cedečega tiska

Po vsem svetu

V Kalkuti se je spomladi leta 1961 na prometni cesti ustavil taksi, v katerem sta sedela dva človeka, očitno tujca. Nekaj časa sta se ozirala naokrog potem pa sta stopila iz avtomobila in se peš napotila dalje po cesti. V rokah sta nesla velikanske zavojne knjige. Srečala sta nekaj otrok, se jim približala in jim ponudila par izvodov. Zraven sta povedala ceno: ena rupija (125 lir) za pet knjig. Smešna cena! Knjige same pa so bile lepe na pogled, lepo ilustrirane, nove. Bile so pa to samo mladinske knjige. Vse so bile tiskane v Moskvi.

Ta nova rdeča propaganda s knjigami, revijami in ilustracijami je ena najhujših, kar jih je kdaj bilo. Samo v letu 1960 je Sovjetska zveza izdala 40 milijonov knjig v vseh svetovnih jezikih; rdeča Kitajska pa jih je isto leto izdala tudi sama skoro 10 milijonov. Poleg tega komunistične dežele tiskajo in razpošiljajo v svobodni svet 125 revij v 400 različnih jezikih. Nekaj števil: vsak mesec pride na Japonsko, v Zahodno Nemčijo in v ZDA 3 milijone izvodov komunističnih revij, da ne štejemo še milijonov knjizic in listov, ki jih redno izdajajo razne komunistične tiskarne.

Knjižne založbe

Leta 1955 je »Pravda« priobčila članek, v katerem zatrjuje, da je sovjetski tisk »najmočnejše ideološko orožje komunistične partije«. Od tedaj je ZSSR izdala ogromne vsote za ustanovitev novih tiskarn, kjer tiskajo knjige v najrazličnejših jezikih. Samo do leta 1965 je predvideno, da bodo izdali še 200 milijard lir za razvoj in razmah sovjetskega tiska.

Leta 1958 so Sovjeti v Vzhodnem Berlinu usanovili založbo, imenovano »Sedem morij«. Kot je potem poročalo sovjetsko časopisje, je 80% teh knjig odšlo na zahod in sicer predvsem v dežele, kjer govorijo angleški. Največ jih je prišlo v Indijo in na Srednji Vzhod. Poleg tega je Vzhodna Nemčija v Severnem Vietnamu ustanovila velikansko tiskarno, ki na leto izda lahko 9 milijonov knjig. Poleg te tiskarne je še mnogo drugih tudi na Poljskem, v Severni Koreji, v Romuniji in na Češkem. Vse te tiskarne tiskajo in izdajajo vsako leto ogromno količino knjig, vse v tujih jezikih.

Zdaj se zdi, da sovjetska Rusija pripravlja tak center za razmah svoje tiskane propagande tudi na Kubi. Kot dokaz temu so v raznih deželah Latinske Amerike že začeli množično razprodajati revije in knjige, ki prihajajo s Kube.

Za majhen denar

Navadno se te knjige prodajajo silno pod ceno, da jih ljudje lahko brez večjih težav kupijo. Pisec tega članka pripoveduje, da je sam videl, kako so prodajali krasno vezane knjige, bogato ilustrirane, za smešno ceno od 70 do 90 L za izvod. V nekem mestu v Indoneziji je nekoč bil eno uro in pol v neki knjigarni, kjer je pregledoval knjige. Od vseh knjig ni bilo niti ene, da bi ne bila prišla iz držav vzhodnega bloka. Poleg drugih je bila tudi knjiga z 272 stranmi, ki je govorila o Leninu. Tiskana je bila v Pekingu in je stala 20 L!

Program komunističnega bloka je zato natančno določen in ima točen cilj: uničiti svobodni svet. Za to imajo določene točne načrte. Samo Indija je na primer leta 1955 prejela 17.000 knjig iz Sovjetske zveze; leta 1957 jih je prejela že skoro 3 milijone, leta 1960 pa kar 4 milijone knjig. Poleg tega je treba šteti še 177 mesečnikov.

Indijska mladina ima takega čitva dovolj in preveč, tako da že več ne ve, kaj bi vzela v roko. Preko 125 knjig, ki jih letno izide za otroke, mladim bralcem kar darujejo, da jih rajši berejo.

Lažna propaganda

Indijski otrok najprej dobi v roko slikanico z živalmi, (ko ne zna še brati), pozneje začne brati zgodbe iz ruskega življenja, nato pa dobi v roke knjige, ki govorijo o mladih sovjetskih pionirjih in o njihovem delovanju pri ekonomski zgradbi države. Če je v teh knjigah kdaj pisano o človeku, ki je kakorkoli proti napredku, je ta gotovo naslikan kot »ameriški kapitalist«.

Ta književna propaganda je zajela celo vojaštvo v zahodnem Berlinu. Vsak teden prihajajo med te vojaške revije, tiskane v

„PAX CHRISTI“

(Za mir med narodi)

Mir je neizmerna dobrina za človeško družbo. Vendar pa je bila prav ta dobrina v vseh časih najbolj ogrožena; saj je vsa zgodovina človeštva prepletena z vojnami.

Nemec J. Bloch je zračunal, da je bilo od leta 1496 pred Kristusom pa do leta 1861 — torej v dobi 3365 let — edino 227 let, v katerih ni bilo vojne. Vsa ostala leta, to je 3138 let, pa so divjale večje ali manjše vojne na svetu.

Čim manj je na svetu med narodi pravičnosti in ljubezni, te mveč je vojna. Poželenje po tujem, zavist in stremljenje po nadoblasti so navadni vzroki, ki vodijo do vojne. V povojni dobi pa je zlasti komunističnih nasprotij (verske vojne), v zadnjih dobah pa skoro vedno zaradi gospodarskih konfliktov. Tudi pretiran nacionalizem, narodni napuh, zlasti nauk o nadvrednosti nekaterih plemen (arijsko plemel!) je bil v zadnjih desetletjih povod za vedno nove vojne. V povojni dobi pa je zlasti komunizem, ki obljublja odrešenje vsem ponižanim in zatiranim, vzrok vedno novih vojnih požarov na svetu.

Pomanjkanje miru, strah pred vojno onemogoča normalno življenje. Več kot polovica človeštva trpi glad, je slabo hranjena, istočasno pa uporabljajo izredno velike vsote denarja za oboroževanje in širjenje sovraštva med narodi. Če bi ne bilo blaznega oboroževanja v današnji dobi, bi narodi živeli v izobilju in rešen bi bil problem nerazvitih in gladujočih narodov.

Mir je velika dobrina, je dar božji in pomeni urejeno življenje v vsakem pogledu. Da bo pa prišlo do resničnega miru v

svetu, je potreben notranji mir v dušah posameznikov; saj vendar posamezniki tvorijo človeško družbo. Potem bo šele mogoče, da bodo izginila nesoglasja in nepravilna stremjenja v družbi in v mednarodnem življenju.

Pravi mir se more porajati samo v dušah, ki so prežete s Kristusovim naukom ljubezni in pravičnosti. V tem imajo kristjani veliko in odlično poslanstvo. Zato bi moral biti vsak apostol miru in načela krščanskega bratstva med posamezniki in narodi ter širiti to idejo med posamezniki in med narodi.

Katoliška Cerkev je tudi v tem oziru dala svetu velik vzgled. Samo v zadnjem polstoletju so se papeži neumorno trudili, delali in trpeli za mir med narodi. Če bi jih oblastniki in narodi hoteli poslušati, bi bili človeštvu prizaneseni dve svetovni vojni in neizmerno gorja.

Po zadnji svetovni vojni je med francoskimi in nemškimi katoličani nastalo gibanje »Pax Christia« kot molitvena križarska vojska za mir. Je to katoliško gibanje, ki hoče v okviru Cerkve sodelovati pri gradnji mednarodnega miru. V zavesti skupne pripadnosti isti religiji (večji del kulturnega sveta je krščanski) vidi to gibanje najbolj učinkovit in potreben pogoj za skupno prizadevanje za mir. Zato že nekaj let organizira med kristjani mirovne prireditve in hoče zlasti na »nedeljo miru« vzbuditi v kristjanih duha miru Kristusovega.

»Pax Christia« je mednarodna organizacija s sedežem v Fribourgu v Švici, z upravnim sedežem v Parizu.

Delo mladostnikov

Sodobna družba se ponaša s socialnimi pridobitvami. Delavstvo je zaščiteno pred izrabljanjem in socialno ter bolniško zavarovanje je izpeljano na vsa področja delavskega udejstvovanja.

Urejena so vprašanja delovnih odnosov med delodajalci in delojemalci, dosežene so pravice do pokojnine in dopustov. Po zakonu je točno določeno, kako je treba ravnati z vajenci in s kolikimi leti je dovoljeno mladega delavca sprejeti v delovno razmerje — na delo. Povsod pa je strogo prepovedano delo otrok vsaj do 14 let. Zakonito so celo določene kazni za one podjetnike, ki bi sprejemali otroke v delo.

In vendar se dogaja — ne kje v Afriki — marveč sredi napredne in svobodne Evrope, da je na stotisoče otrok v starosti od 12 do 14 let zaposlenih v tovarnah.

V italijanski poslanski zbornici so imeli pred kratkim o tem vprašanju hudo debato. Poslanci so poročali, da je v italijan-

skih tovarnah nad 300.000 otrok zaposlenih; za sramotno plačo enega in pol šilinga za delovno uro morajo delati po enajst ur na dan.

Poročilo pravi nadalje, da nadzorstvena oblast sicer redno nadzoruje podjetja in izdela tudi poročila o delu mladostnikov. Vedo pa povedati, da podjetniki v času kontrole otroke skrijejo v kletih, da jih kontrola ne vidi. Nekateri poslanci pa so prav to neresnično poročanje nadzorstvenih oblasti oziogalsali kot kaznivo, kajti očitno je, da je pri tem na delu podkupljivost uradništva.

Tovarni, ki zaposlujejo otroke, je največ v okolici Milana. V zadnjih mesecih je bilo samo na področju tega mesta kaznovanih z večjimi denarnimi kaznimi 18 tovarn zaradi zaposlitve otrok. Pa tudi drugod se je ta sramotna razvada močno udomačila, kar je prav gotovo nečastno in škodljivo za ugled države same.

Novi slovenski prevod sv. pisma

(Nadaljevanje s 3. strani)

Zaključek

Ob koncu še enkrat prelistajmo vso novo zavezo v novem slovenskem prevodu.

Podčrtujemo važnost izčrpnih in obširnih uvodov v posamezne knjige. Celo vsak Pavlov list ima svojega kakor tudi vsi listi ostalih apostolov.

Poleg uvodov v posamezne knjige imamo tri dolge splošne uvode. Prvi obravnava novo zavezo, drugi evangelije in sinopnemščini, ki imajo namen, da vojaštvo hujskajo in da mu svobodni svet prikazujejo v luči propadanja.

Nadalje je Moskva proti koncu leta 1960 izdala celo naklado knjig, ki je lažno poročala o ameriških letalih U-2 in RB-47. Tudi tiska proti veri, posebno proti katoliški ne manjka; še celo vsako leto več ga je.

Tako ta književna ilustrirana propaganda grozi, da popolnoma preplavi ves svet; in to orožje je seveda uspešnejše od vseh drugih, ker lahko prodre kamorkoli, tudi v najbolj zapuščene afriške in azijske predele.

(Kat. Glas)

Za dekleta:

Neustrašeno dekle

V severne pokrajine Zapadne Nemčije, kjer so že od nekdaj pretežno protestantski naseljeni, prihaja po zadnji vojni vedno več priseljencev-beguncev, ki so katoliške vere. Tako se je zgodilo tudi, da je prišla neka katoliška družina v povsem protestantski kraj. Najmlajša hčerka je še morala v šolo; ostali otroci so pa že bili v službah.

Toda mlada Rozi je bila mnogokrat zasmehovana in žaljena zaradi njene vere. Sošolke so jo zaničevale in celo učitelj se je spozabil in večkrat vrgel na deklico zasmehovalno opazko. Največ takih opazk in žalitev je Rozi morala pretrpeti prav zaradi čiščenja Marije.

Ko se je nekega dne zopet učitelj obregnul ob Marijo, katero katoličani častimo nad vsemi svetniki, je Rozi neustrašeno dvignila roko.

Učitelj jo vpraša: »Kaj hočeš?«

Rozi se je dvignila in ponižno vprašala: »Gospod učitelj, ali smem nekaj vprašati?« In ko ji je učitelj dovolil, je nadaljevala: »Ali smem ponoviti besede, katere je govoril angel Gospodov?«

Kar neprijetno je postalo učitelju, a je vendar dovolil Rozi nadalje govoriti. »Potem smem tudi jaz reči: Zdrava, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena si med ženami.«

Ponovno je prosila, če sme še ponoviti besede pobožne žene iz svetega evangelija, nakar je rekla: »S teto Elizabeto naj ponavljam: Blagoslovljena si med ženami in blagoslovljen je sad tvojega telesal«

Ves razred je napeto poslušal, a Rozi je nadaljevala: »Upam, da smem še ponoviti, kar je govorila Marija, kakor je zapisano v svetem pismu: Odslej me bodo blagorivali vsi rodovi! — Ali se vam ne zdi, da je čiščenje Marije povsem v skladu z evangeljskimi poročili?«

Kar strmeli so učitelj in sošolke nad Rozinim govorjenjem. Od takrat je imela Rozi mir.

Rozi je bila dobra, pridna in vzgledna. Tudi v študiju je bila prva; pozorni so na njo postali celo nadzorniki, tudi to je vzbujalo pri sošolkah zavist in ostre žalivke so se zopet pogosteje ponavljale. Žalostna Rozi se je podala h katoliškemu duhovniku v bližnje mesto in mu potožila svoje gorje.

Duhovnik jo je bodril: Rozi, ravnati se moraš po nasvetu svetega Pavla. Ne vračaj hudega s hudim, marveč zmaguj nad hudim z dobrim! Tako je Rozi tudi ravnala. V šoli je pomagala šibkejšim in j celo na domu obiskovala.

Hčerka vaškega trgovca je bila vedno zelo neprijazna z Rozi. Med vsemi jo je prav ona najbolj zasmehovala. Pa je zbolela in dalje časa ni mogla v šolo. Rozi jo je pogosto obiskala in ji prinášala lju-bezen in cvetice. Tudi ji je pomagala pri učenju, da ni preveč zaostala v šolski snovi.

Bolna sošolka je kmalu spoznala Rozino dobroto in postali sta najboljši prijateljici. Enako so jo vzljubili vsi v razredu in še mnogi drugi. In ko se je poslavljala od šole, ji je celo protestantski pastor izrekel v priznanje: »Rozi, če bi bili vsi katoličani kakor ti, potem bi morali imeti pred tvojo vero zares spoštovanje vsi ljudje...«

ke, zemljevidi in številne priloge, ki veliko pripomorejo k jasnosti in pravilnemu razumevanju. Dobro bi bilo, če bi h kazalu prilog bile pridane tudi strani, na katerih moremo najti posamezne slike.

Zares smo lahko ponosni, da smo kljub izrednemu času in prilikam za stoletnico Slomskove smrti dobili ta velik zaklad — celotno sv. pismo v novem slovenskem prevodu.

Izreden dogodek je to za naš mali slovenski narod, kulturno-zgodovinski dogodek na znanstvenem in slovstvenem polju.

Ne pozabimo, da dolgujemo ta kulturni ponos v prvi vrsti velikemu škofu in služabniku božjemu ANTONU MARTINU SLOMSKU. Iz hvaležnosti bomo radi molili za njegovo povečanje pred vesoljno Cerkvijo.

Iz srca pa smo hvaležni tudi sedanjemu nasledniku na Slomskovem prestolu, škofu mariborskemu previševskemu dr. Maksimilijanu DRŽEČNIKU in vsem našim strokovnjakom za svetopisemske vede, živim in pokojnim v domovini.

Med besedilom se prijetno vrstijo sli-

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Alphonse Daudet:

Župnik iz Mišjega dola

Provansalski pesniki in pisatelji izdajajo vsako leto o svečnici v Avignonu mično knjižico, napolnjeno z lepimi verzji in prijetnimi povesticami. Tista, ki so jo izdali letos, mi je prišla po naključju takoj v roke in v njej sem našel na ljubeznivo staro pripovedko, ki vam jo poskusim prevesti nekoliko skrajšano. Parižani, nastavite čaše, kajti to je najčistejše provansalsko vino, ki vam ga hočem natočiti...

Gospod Martin je bil župnik v Mišjem dolu.

Dober kot kruh, čist kot zlato je očetovsko ljubil svoje Mišjedolce. Zanj je bil Mišji dol pravi raj na zemlji. Toda — joj, prejoj! Njegova spovednica je bila prepredena s pajčevinami in celo o Veliki noči so mu ostale svete hostije v ciboriju. Srce dobrega dušnega pastirja je stiskala globoka žalost in neprestano je prosil ljubega Boga milosti, naj ga ne pokliče k sebi, dokler ne pripelje tudi svoje razkropljene črede v Njegovo stajo.

In — kakor bodete takoj slišali — nebeski Oče ga je uslišal.

Nekje nedelje je po evangeliju stopil na prižnico.

Spregovoril je tako-le:

»Bratje v Kristusu! Ni še dolgo tega, ko sem se neke noči, jaz nevredni grešnik, znašel pred nebeskimi vrati, pa če verjame ali ne.

Potrkam in sv. Peter mi odpre.

»O, vi moj dragi gospod Martin!« me nagovori. »Kaj vas je pa zaneslo semkaj? S čim vam morem postreči?«

»Dobri sveti Peter! Vam sta izročena v varstvo nebeski ključ in nebeska knjiga. Ali bi mi mogli povedati, če mi ne zamerite radovednosti, koliko Mišjedolcev imate v nebesih?«

»Prav rad vam ugodim, gospod Martin! Sedite, lahko kar skupaj pogledava!«

In sv. Peter vzame svojo veliko knjigo, jo odpre in si natakne očala, rekoč: »Poglejmo! Mišji dol; Miš... Miš... Aha, tu je! Mišji dol! Moj dragi gospod Martin, stran je čisto prazna. Niti ene vaše duše ni tu.«

»Kaj! Nobenega Mišjedolca ni tu? Nobenega? To je vendar nemogoče! Poglejte vendar natančneje...!« »Nobenega, dobri mož! Poglejte sami, če mislite, da se šalim.«

Gonje mi grešniku! Zašibijo se mi noge in s povzdignjenimi rokami prosim milosti. Tedaj mi pravi sv. Peter:

»Verujte mi, gospod Martin, da si tega

ne smete tako gnati k srcu; zadene vas lahko še kap. Predvsem to ni vaša krivda. Glejte, vaši Mišjedolci morajo najbrž predstavljati malo očiščevanja v vicah.«

»Ah, za božjo voljo vas prosim, veliki sveti Peter, pomagajte mi, da bi jih mogel vsaj obiskati in potolažiti.«

»Prav rad, dragi prijatelj... Nataknite hitro tele copate, kajti pot ni ravno najboljše. Dobro tako! Sedaj pa hodite kar naravnost. Poglejte tja dol, na dno, na oglu. Tam najdete srebrna vrata, vsa poslikana s črnimi križi... na desno... Tam potrkajte in odprli vam bodo. Srečno pot! Ostanite zdravi!«

In jaz jo maham... maham. Križ božji, kakšna pot je bila to! Kurja polt me obliva, samo če se spomnim nanjo. Ozka steza, vsa prepredena s trnjem, polna žarečih ognjencev in sikajočih kač me je vodila do srebrnih vrat.

Potrkam!

»Kdo kliče!« zastoka hripav in bolesten glas.

»Župnik iz Mišjega dola.«

»Iz...?«

François-René Chateaubriand:

Molitev na krovu

Jaz nisem nič, jaz sem le preprost samotar. Pogosto sem poslušal razprave učenjakov o prvotnem Bitju in jih nisem razumel prav nič, toda vedno sem čutil, da se javlja to neznano Bitje v človeškem srcu, onostran pozornice narave.

Nekoga večera — vsenaokrog je vladala globoka tišina — smo pluli po tistih lepih morjih, ki oblivajo obrežja Virginije. Vsa jadra so bila zviata in jaz sem imel posla na mostu, ko sem zaslišal zvonec, ki je klical moštvo k molitvi. Pohitel sem, da bi pridružil svoje prošnje molitvam svojih sopotnikov. Častniki so bili s potniki na krmi, ladijski duhovnik je stal s knjigo v roki pred njimi, mornarji so bili pa raztreseni vse križem po palubi: vsi smo stali, obrnjeni proti ladijskemu kljunu, ki je rezal valove na zapad.

Sončna obla, ki se je pripravljala, da utone v morju, se je še vedno bleščala iz brezmejnega prostora skozi ladijsko vrve. Radi zibanja krme se je zdelo, kot bi se ozvezdje na obzorju vsak hip spreminjalo.

Na vzhodu, kjer se je počasi dvigala luna, je brez reda plavalo nekaj oblakov; ostalo nebo je bilo pa čisto, a proti severu se je dvigala iz morja kot kristalni steber v vseh

»Mišjega dola.«

»Aha! Naprejt!«

Vstopim. Velik, lep angel s perutnicami, črnimi kot noč, v obleki, ki se je bleščala kot sončno jutro, z diamantnim ključem, ki mu je visel ob pasu, je pisal v veliko knjigo, še večjo, nego sem jo videl pri sv. Petru.

»Kaj hočete in kaj iščete tu?« vpraša angel.

»Lepi angel božji, rad bi vedel... morda sem preradoveden... če imate tu kaj Mišjedolcev?«

»Koga...?«

»Mišjedolcev, ljudi iz Mišjega dola... jaz sem namreč njih župnik.«

»O, častiti gospod Martin, kajne?«

»Da, če vam morem s čim postreči, gospod angel.«

»Vi torej pravite Mišjedolcev...«

In angel odpre ter lista po svojih velikih bukvah in oslini večkrat svoje prste, da laže obrača liste.

»Mišji dol,« globoko zdihne. »Dragi moj gospod Martin, tu v vicah nimamo nobenega Mišjedolca.«

»Jezus! Marijal Jožef! Nobenega Mišjedolca v vicah! Križani Bog, kje pa potem so?«

»O, sveti mož, gotovo so v nebesih. Kje, za vraga, naj bi pa sicer bili!«

»Toda saj ravno prihajam iz nebes...«

»Od tam prihajate? No, torej?«

barvah blesketajoča se vodna troba, podpirala nebesni oblok in tvorila z danico in z večernico slavni trikotnik.

Bil je pač obzlatovanja vreden vsak, ki v tej nepopisni krasoti ni videl lepote božje.

Proti moji volji so mi drsele po licu solze, medtem ko so tovariši sneli svoja osmoljena pokrivala in s hripavimi glasovi zapeli tisto preprosto pesem Zgodnji Danici, zavetnici mornarjev. Kako ganljiva je bila molitev teh ljudi na tej slabotni deski, sredi oceana, ob pogledu na potapljajoče se sonce! Kako globoko v dušo je segla ta prošnja ubogih mornarjev k žalostni Materi božji.

Ob zavesti naše neznanosti nasproti neskončnosti je donela naša pesem daleč preko valov; bližala se je noč s svojimi tajnimi zasedami; čudo našega broda sredi tolikih čudes; verno moštvo, ki sta mu stiskala srca občudovanje in bojazen; zvišeni duhovnik v molitvi; sam Bog se je sklanjal nad globočini, zadržujoč z eno roko sonce pred vrati zapada, z drugo pa dvigajoč luno na vzhodu, in je preko neizmerja poslušal glas svojih bitij; glejte, to je, česar sploh ni mogoče naslikati in kar more človeško srce komaj čutiti.

hipu je ujetnik izrabil temo v veži in se z nepričakovano silo izvil iz rok desetnika.

»Kam?« je zarjul starosta in še krepkeje zagrabil ujetnika za vrat.

»Pusti me, to sem jaz!« je ujetnik zavpil s tenkim ženskim glasom.

»To ti ne bo nič pomagalo, bratec! Me ne boš prevaril, pa ovili, če hočeš, kakor peklenšček, ne samo kakor baba.« S temi besedami ga je sunil, da je bedni ujetnik telebnil na tla, starosta pa se je v spremstvu desetnika odpravil k pisarju, za njim pa je kakor parnik sopihal žganjar.

Zamišljeni so šli vsi trije po cesti s sklonjenimi glavami. Ko pa so zavili v temno stransko ulico, so vzkliknili, ker so zadeli s čelom v čelo v tri može, ki so jim prihajali naproti in takisto vzkliknili. Starosta je začudeno ugledal pred seboj pisarja in dva desetnika.

»K tebi grem, gospod pisar!«

»Jaz pa k tebi, gospod starosta!«

»Čudne stvari se godijo, gospod pisar!«

»Čudne, gospod starosta!«

»Kaj pa je spet?«

Fantje razgrajajo, v celih tolpah kolo vratijo po ulicah. Tvojo milost zmerjajo s takimi besedami, da me je sram povedati... še pijanega moskala bi bilo sram take klatiti. (Dolga pisarjeva preklja v vrečastih, iz domačega platna tkanih hlačah in v telovniku, ki je bil take barve, kakor so vinske tropine, je moglela naprej svoj vrat in ga zopet potegniti nazaj kakor želva.) Komaj sem malce zadremal, so me dvgnili iz postelje, prekleti smrkovci,

»No, torej! Niti enega ni tam! Sveta Pomagavka!«

»Kaj hočete, dragi gospod župnik! Ni jih ne v raji in ne v vicah, vmes ni ničesar, torej morejo biti samo še...«

»Sveti križ božji! Jezus, sin Davidov! Joj, joj, prejoj! Ali je to mogoče...? Pa me sveti Peter vendar ni nalagal...? Toda nisem slišal peti petelina...! Joj, jaz, jaz, revež! Kako naj pridem v nebesa jaz, če pa tudi Mišjedolcev ni tam?«

»Poslušajte, ubogi gospod Martin! Ker hočete biti za vsako ceno na jasnem o tem in se na lastne oči prepričati, odidite po tej stezi. Če dobro stopite, boste na levo roko kmalu ugledali velika vrata in tam poprašajte po vsej zadevi. Bog vas spremljal!«

In angel zapre vrata.

Dolga pot je bila, dolga in vsa posuta z žarečo ženjavico. Jaz sem se opotekal, kot bi bil pijan, in se spotikal na vsak korak. Ves sem bil premočen, kajti mrzel pot me je oblival in umiral sem od žeje... Toda, pri moji veri, copate, ki mi jih je posodil dobri sv. Peter, so me obvarovale, da si vsaj nog nisem osmodil.

Začnem že šepati in omagovati; končno vendarle zagledam na levi plati ogromna vrata, na široko odprta vrata, kakor vhod v velikansko peč. Ah, otroci moji, kakšen prizor! Tam me nihče ne vpraša za ime in tudi kakega zapisnika ne vodi nihče. Tam vstopajo kar trumoma in pri odprtih vratih, bratje moji, kakor vstopate vi ob nedeljah v krčme.

Mrtvaški znoj me je oblival in čeprav sem bil kar trd od groze, sem vendarle ves drhtel. Lasje so mi vstajali, v nos mi je udarjal duh po ožganem, pečenem mesu, nekaj takega kakor duh, ki se razširja pri nas v Mišjem dolu, kadar naš kovač Boltežar smodi kopito starega osla, da ga podkuje. Kar dušilo me je v tem smrdljivem vzdušju in pretresalo me je strahotno kričanje, ječanje, rjojenje in preklinjanje, ki je donelo od vseh strani.

»No torej, ali boš vstopil ali ne,« se zade-re nad menoj neki rogat hudič in me dregne s svojimi vilami.

»Jaz? Ne! Jaz sem prijatelj božji.«

»Ti prijatelj božji... He-he-he! Zguba ganjasta, kaj pa potem iščeš tu?«

»Prihajam... Ah, saj še govoriti ne morem, niti na nogah se ne morem več držati... Prihajam... prihajam od daleč in vas ponižno prosim, če... če... morda nimate služajno tu tudi kakega... kakega Mišjedolca...«

»Oj, strela božja, ne delaj se vendar tako bedastega, kot bi ne vedel, da je tu zbran ves Mišji dol. Kar poglej, dolgosuknjež črni, in videl boš, kako smo postlali tu tvojim slavnim Mišjedolcem.«

(Dalje na 8. strani)

N. V. GOGOLJ:

8

Majska noč ali utopljenka

Starosta ni dokončal stavka. Pred oknom se je slišal šum in topotanje z nogami. Vmes so zazvenele strune bandure, katerim se je pridružil glas. Strune so zazvenele močneje in kakor vihar je zadonela pesem prešernih fantov:

Ej, mladci, ste li slišali?

Starosta ni več v moči:

njegovi buči zmešani

so počili obroči.

Nabij, sodar, mu na glavó

trpežne spet obroče,

nabij, sodar, mu jih trdó,

naj stoče in ropoče.

Starosta naš je siv in kriv,

a vendar v svojih letih

pohoten je in iznajdljiv,

hlepč še po dekletih.

Na robu groba bo vsak čas,

v samoti hiše mrke —

izrujmo čop mu zadnjih las,

izpúlimo mu brke!

»Imenitno so zapeli, kum!« je dejal žganjar, ki je bil nekoliko nagnil glavo, da bi bolje slišal in se zdaj okrenil k starosti, ki je kar ostrmel nad toliko predrznostjo vaše mladeži. »Lepa pesem! Samo škoda, da se v njej tako nesposlljivo govori o gospodu starosti...«

In spet je razkrečil svoje roke po mizi

s svojim nesramnim petjem in rogoviljenjem! Nameraval sem jih zagosti, pa preden sem nadel hlače in telovnik, so se razbežali in izginili kakor kafa. Kolovodja pa nam le ni utekel. Zdaj prepeva v kehi, kamor zapiramo zločince. Kar srbi me zvedeti, kdo je ta ptica, pa si je namazal obraz s sajami, da je podoben hudiču, ki kuje žeblice, da pribije z njimi grešnika.«

»Kako je oblečen, gospod pisar?«

»V črn, narobe obrnjen kožuh, gospod starosta.«

»Morebiti pa se motiš, gospod pisar? Kaj, če sedi sedaj ta nepridiprav pri meni v čumnati?«

»Kaj pa, če se motiš ti, gospod starosta?«

»Podajte luč! Bomo pogledali kdo je!«

Prinesli so svetilko, odprli vrata, starosta pa je bil ves prevzet od začudenja, ko je zagledal pred seboj svojo — svakinjo.

»Povej mi, stari osel,« je dejala svakinja, »ali je ostalo še kaj soli v tvoji neumni betici? Kaj si mislil, bedak, ko si me sunil v temno čumnato? To je še sreča da si nisem razbila glave ob železnem kavlju. Ali ti nisem rekla, kdo sem? Zgrabil si me, prekleti medved, s svojimi železnimi tacami in me sunil! Da bi te še na tem svetu suvali sem in tja peklenščki!«

Ta zadnje besede je govorila že za vrati na ulici, kamor se je odpravila po nekaj svojih osebnih zadevah.

»Res je, vidim, da si to ti!« je rekel starosta, ki se je bil čisto zavedel, pri čem je.

(Se nadaljuje)

Župnik iz Mišjega doła

(Nadaljevanje s 7. strani)

In videl sem sredi strašnega plamenega vrtinca dolgega zidarja Florijana — vsi ste ga poznali, bratje moji — ki je hodil vedno pijan in se je potem znašal nad svojo ubogo Katro.

Videl sem Polono, tisto malo beračico, s privihanim nosom... ki je spala čisto sama na skednju... Gotovo se je spominjate, malopridneži moj! Toda pojdemo dalje, mnogo, mnogo vam imam povedati.

Ugledal sem Damjana Dolgoprstneža, ki si je stiskal olje iz sosedovih oliv.

Seveda ni manjkalo tudi bajtarice Barbare, ki je paberkovala klasje po stniščih in tako rada segala tudi v tuje snopje...

Videl sem mojstra Lešerbo, ki je znal tako dobro mazati kolo svoje samokolnice.

In seveda teto Marjano, ki je tako drago prodajala vodo iz svojega vodnjaka.

In zakrknjenega Matevža, ki je naduto glodal svoj vivček v kljumu in se ni niti odkril, če me je srečal, kadar sem nesel samega našega Gospoda, kot da bi bil srečal psa.

In Jakoba s svojo Meto in Janeza in Toneta in Franceta...

Presunjeni, vsi blede od strahu so ječali farani in gledali v duhu skozi odprta peklenška vrata nekateri svoje očete, drugi svoje matere, tretji svoje stare matere in četrta svoje sestre...

Sami pač dobro veste, bratje moji, je nadaljeval dobri gospod Martin, da tako ne more dalje. Meni so izročene v oskrbo vaše duše in jaz želim, jaz vas želim rešiti

brezna, v katerega drvite. Jutri se lotim dela; niti dneva ne smemo več odlašati. In pošla bo čez glavo. Glejte, tako-le bomo pričeli, kar po vrsti:

Jutri, v ponedeljek bom spovedoval starce in starke. S temi menda ne bo mnogo posla.

V torek so na vrsti otroci. Ti bodo opravljeni hitro.

V sredo fantje in dekleta. Tu bo najbrž daljša žehta.

V petek žene. Povem vam: le prav nobenih komedij.

V soboto pridejo obrtniki. S temi bo menda dovolj opravka kar ves dan.

In če bomo v nedeljo končali, bomo srečni.

Poglejte, otroci moji, kadar je žito zrelo, ga je treba požeti; ko vino prevre, ga je treba izpiti. Dovolj je že umazanega perila, treba ga je oprati in prav temeljito oprati. To je milost, ki vam jo želim. Amen!

Rečeno — storjeno. In žehta je bila opravljena. Po tej nepozabni nedelji se je razširil vonj mišjedolskih čednosti po devetih farah naokoli.

In dobri župnik Martin je ves srečen in židane volje, naslednjo noč sanjal, da se je spenjal na čelu vse svoje črede v sijajni procesiji sredi prižganih sveč in zavil v oblake kadila med otroki, ki so prepevali Te Deum, po blesteči poti proti rajju.

To je zgodba o mišjedolskem župniku, kakor mi jo je pravil star očanec, da vam jo povem. On pa jo je slišal od nekega svojega dobrega prijatelja.

NEKAJ O TELOVADBI

Nedavno smo videli v Celovcu tekme za najvišje naslove Koroške, za prvenstvo posameznikov v orodni telovadbi za leto 1962. Udeležba je bila razmeroma majhna, uspehi nekaterih mladih telovadcev in telovadkinj pa so bili še kar dobri, četudi bi si upal trditi, da je na Koroškem športna telovadba še v povojih. Izgleda pa, da se zanimanje za to vrsto telesnih vaj počasi le veča, kar bi bilo samo želeti, kajti moderna telovadba ni samo sebi namenjena, ampak tvori — kakor znano — tudi podlago za vsakokratno športno udejstvovanje. Predeleč bi nas privedlo, če bi hoteli naštevati razne telovadne vaje, ki so nujno potrebne za ta ali oni šport in katerih se športniki poslužujejo za zboljšanje svojih uspehov na športnem polju; brez gimnastike in talne telovadbe namreč noben športnik danes ne more izhajati. In polno primernih vaj je na telovadnem orodju (drog, bradlja itd.), plezanje, švedske lestve, preskokki (čez konja, mizo itd.), da si vsak športnik izbere one, ki so najboljše in najbolj učinkovite. Zlasti bi poudaril tako zvano

naravno orodno telovadbo,

ki so jo Nemci po prvi svetovni vojni močno forsirali. Razlika med naravno orodno telovadbo in umetno (moderno) je v tem, da nam pri naravni orodni telovadbi služi telovadno orodje v glavnem kot zapreka, katero je preskočiti, preplezati, splaziti se pod njo itd.; v kolikor pa izvajamo vaje na orodju samem, pa ne polagamo važnosti na estetsko plat (stegnjeni udje, prsti, noge skupaj itd.), temveč jih izvajamo tako, kakor nam po naravnem čutu najbolj prija, se pravi, da kar najlažje in najbolj enostavno izvedemo gib in da po najkrajši poti doskočimo na tla. Tak način telovadbe na orodju ima svoje dobre strani ter je tudi za orodne telovadce-specialiste

potrben, zlasti pri društveni telovadbi, kjer je treba vse telovadce zaposliti. Pri doraščajoči mladini in zlasti pri otrocih pa močno greši vadiatelj, ki zahteva od njih lepe drže, stegnjene ude itd. pri orodnih vajah. Ti potrebujejo naravno orodno telovadbo. Šele po večletnem vežbanju, ko so dobili potrebno moč, spretnost, hitrost, prisotnost duha itd. (okrog 14 leta starosti), jih začnemo uvajati v one fineše, ki se zahtevajo in so potrebne

pri umetniški orodni telovadbi.

Vrhunska orodna telovadba (nemško: Kunstturnen) dandanes nima več takih in toliko nasprotnikov, kot so bili v času med prvo in drugo svetovno vojno. Po zadnji svetovni vojni se je moderna orodna telovadba tako razširila in si pridobila tolikšen krog simpatizerjev in aktivnih telovadcev, da tega ni nihče pričakoval. Razume se, da dobimo še danes ljudi, zlasti med ono mladino, ki je sovražno razpoložena nasproti telovadbi, in orodni še posebej, vendar je treba upoštevati, da večji del te mladine tudi športu ni naklonjen — v kolikor se namreč tiče aktivnega udejstvovanja — ampak sedi in gleda najraje na tribunah med »športniki-gledalci«.

Skušnja je pokazala, da je med kmečko in delavsko mladino največje zanimanje za telovadbo. Pri Slovencih pa je že od nekdaj igrala telovadba glavno vlogo med mladino in je bila najbolj razširjena med vsemi športi. Po zadnji svetovni vojni pa se je v nekaterih državah zopet močno razširila med inteligenco, zlasti na visokih šolah. Poglejmo samo Japonsko, Kitajsko, Ameriko in dr., kjer sestavljajo državne reprezentance skoraj izključno telovadci iz univerz. In s kakšnim uspehom? Japonci so olimpijski prvaki in poleg Rusov najboljši telovadci na svetu; zraven pa pridejo še Amerikanci, da ne govorimo o Kitajcih,

ki bodo že letos v Pragi pokazali, kaj znaajo in zmorejo. In dalje: Ali ni evropski prvak, mladi visokošolec, Slovenec Cerar iz Ljubljane? Tudi ta bo igral 'prvo violino' med posamezniki na letošnjem svetovnem prvenstvu v Pragi. Značilno je, da so one potisnili nekako v drugi razred, kjer je tekla zibelka tej telesni panogi, oziroma je najstarejši telesna panoga, kakor: v Nemčiji; Švica, Italija, Francija in Finska so pa dežele, kjer ima ravno orodna telovadba veliko tradicijo. Danes imamo že 50 narodov, od nosno držav, ki so včlanjene v mednarodni telovadni zvezi.

Pri vsem tem napredku tako v kvantitativnem kakor v kvalitativnem pogledu se moramo vprašati: Zakaj? Gotovo ne brez vzroka! Telovadba, vključno orodna, se je namreč toliko spopolnila in tako modernizirala, da spada med najpotrebnejše in najkoristnejše telesne vaje. In, če gledamo najboljše telovadce in telovadkinje na svetu, potem ugotovimo še to, da spada telovadba med najelegantnejše in najlepše gibanje, ki ga premore človeško telo.

Mojster ne postane vsak in to velja tudi za telovadbo. Vsekakor pa lahko doseže vsak fant in vsako dekle (tudi kmečki in delavski) pri nekoliko dobre volje in idealizma tako višino, da gre lahko po par letih vežbanja pred javnost, katero bo razveseljeval s svojim elegantnim in smelim gibanjem na orodju, ki mu prinaša poleg veselja in razvedrila tudi moč in zdravje.

Ivo Kermavner.

Športni kotiček

SMUČANJE

Letošnji zadnji dnevi belega športa (Trije Korošci, med prvimi šestimi)

Ne le v dolinah, ampak tudi na gorah in osojnih pobočjih je sonce začelo kazati svojo moč, vendar se ponekod zima le še noče posloviti. Nasprotno, celo novi sneg je na več krajih zapadel. Tako ni čuda, da so na visoko ležečih smučarskih središčih še vedno tekme, ko pri nas v dolini že vse cveti.

Dne 20. majnika je — sicer pri slabem vremenu s snežnimi meteži — bil izredno

Najnižji odstotek rojstev na Švedskem

Švedska ima danes najnižji odstotek rojstev na svetu, je zaskrbljeno ugotovil osrednji statistični urad v Stockholmu. Še pred 60 leti se je na tisoč prebivalcev rodilo 27 otrok, pred štiridesetimi še 20, med obema vojnama, ob veliki gospodarski krizi, le 14. Vlada je vse storila, da bi zaustavila to katastrofalno padanje rojstev. Malo se je položaj izboljšal, potem pa je šlo spet navzdol. Danes je Švedska s 13 rojstvi na tisoč ljudi zadnja med vsemi državami na svetu.

Podoba pa je še temnejša: mladi zakoni so vedno bolj brez otrok, zakonci niso voljni poskrbeti za potomstvo in vladi dela to velike skrbi. Sicer se število prebivalstva veča, le povprečna starost se pomika navzgor. Število nad 65 let starih Švedov se

Za dober voljo

Razlika med demokracijami

Ameriški turist, kateremu so dovolili priložnost na Madžarsko, vpraša meščana Budimpešte: »Kakšna je razlika med demokracijo in ljudsko demokracijo?«

»Isti kot med srjaco in železno srjaco, katero nataknejo slaboumnim,« mu odgovori budimpeštanski meščan.

Med poročenimi ženami

Prijateljica toži: »Pomislil, če bi mojega moža pustila en teden samega, ne vem, kaj bi mi naredil; saj ni zmožen, da bi si skuhal jajce.«

»To še ni nič,« pravi druga, »morala bi poznati mojega! Ko si mora zašiti nogavice, ali pa odtrgan gumb, mu moram jaz utakniti nit v iglo...«

KLAVIRJE, HARMONIJE - nove in rabljene, pa tudi vse „JOKA“-izdelke
po ugodnih cenah pri
FRANZ KREUZER's Wtw.
prodaja pohištva in klavirjev
Klagenfurt, Kardinalplatz 1 tel. 23-60

Najnovije kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinjne potreščine
ugodno in na obroke pri
HANS WERNIG
KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

Blago za poletne obleke, posteljno perilo
Velika izbira -- zelo ugodne cene
L. Maurer
Klagenfurt Alter Platz 35

napet veleslalom na »Wölzertauern«. Nastopilo je 115 tekmovalcev, med njimi tudi Pepi Stiegler, ki pa v letošnji sezoni ni imel preveč sreče, in celotna štajerska ter koroška smučarska elita. Svetovna prvakinja Christl Haas, ki se je tudi prijavila, je bila navzoča samo kot gledalka, ker si je pri treningu dan prej spahnila nogo.

Rezultati:

Moški (1,3 km dolga proga z 450 m višinske razlike in 50 vrati): 1. Franz Diegruber (Maria Zell) 1:24,9; 2. Hermann Muckenschnabl (Koroška) 1:25,6; 3. Pepi Stiegler (Koroška-Vzhodnotirolska) 1:26,7; 4. Rudi Bozek (Veitsch) 1:27,8; 5. Walter Kutschera (ASC Graz) 1:33,3; 6. Norbert Lippautz (Koroška) 1:33,0.

Dekleta (krajša proga): 1. Gilde Dande (Leoben) 1:13,4; 2. Gertraud Ehrenfried-Gaber (ASC Graz) 1:13,5; 3. Irmgard Neffe (Weiz) 1:15,2.

KOLESTARSTVO

Za letošnjo vožnjo okoli Avstrije so prijavile svoje najboljše tekmovalce naslednje države: Avstrija, Nizozemska, Švedska, Belgija, Luksemburg, Jugoslavija in Vzhodna Nemčija. Tekmovanje, na katerem bodo kolesarji prevozili 1498 km, bo trajalo 6 dni. Višek vožnje bo verjetno tretji dan, ko se bodo tekmovalci v etapi od Beljaka do Saalfeldena povzpeli po cesti na Visoki Klek.

NOGOMET

Avstrijska televizija nam bo iz svetovnega prvenstva v Čilu posredovala naslednje tekme:

2. junija, 15—16.30: Nemčija:Italija in Čile:Švica.

5. junija, 21.35—23.05: Švica:Nemčija in Čile:Italija.

8. junija, 21.10—22.40: Čile:Nemčija in ZSSR:Urugvaj.

12. junij, 21.10—22.30: štiri tekme po 20 minut.

18. junija, 22.15—23.45: tekma za tretje mesto.

19. junija, 21.00—22.50: srečanje dveh najboljših ekip sveta.

Pri zdravniku

»Doktor, že pet minut vam kažem jezik in vi se na vse to še požvižgate ne,« se huduje zgovorna gospa.

»Nič ne de, gospa, hotel sem napisati recept — ne da bi me nadlegovali.«

Raztreseni profesor

Profesor naravoslovja hiti v šolo. Na mostu zagleda na tleh nenavaden kamenček, ki takoj privlači njegovo pozornost. Skloni se in ga pobere. Ogleduje si ga od vseh strani, končno se pa spomni, da mora v šolo. Potegne uro iz žepa in obstrmi. Uro je že zamudil. Naglo vtakne kamenček v žep, uro pa zažene v reko in na vso moč steče proti šoli.

Huda žena

Janez se je prithotapil že pozno v noč ves v »ročkah« v svojo spalnico. Skoro bi bil neopažen zlezal v posteljo, ko se mu je nenadoma prebudila žena. Naglo mu je šinila rešilna misel v glavo: na vso moč je začel gugati zibelko.

»Kaj delaš?« se je oglasila jezno žena.

»Že dve uri zibljem otroka, ko ga ti nič ne slišiš!«

»O ti lažnivec pijani!« se je vznemela razkačena žena. »Otrok leži vendar pri meni!«